

ΚΙΒΩΤΟΣ

Εξαμηνιαία πληροφόρηση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Αγαπητά μέλη, συνεργάτες και φίλοι του ΑΙΓΙΛΟΠΑ,

Αρχές του 2023 και το σημερινό δράμα των συνανθρώπων μας στην Τουρκία και Συρία, μετά από τον καταστροφικό σεισμό, επισκιάζει κάθε επικαιρότητα την ώρα, μάλιστα, που η Ευρώπη συγκλονίζεται από τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία. Η ανθρωπότητα βάλλεται και οι νέοι πρόσφυγες προστίθενται

στη λίστα των προηγούμενων (από πολέμους, οικονομική κρίση, κλιματική αλλαγή, φυσικές καταστροφές, αυταρχικά καθεστώτα). Μετά την πανδημία, η ανθρώπινη ζωή και η προστασία του περιβάλλοντος απαξιώνονται ακόμη περισσότερο και με νέα πρόφαση την ενεργειακή κρίση, σήμερα λαμβάνονται αποφάσεις καταστροφικές για τις κοινωνίες και τον πλανήτη.

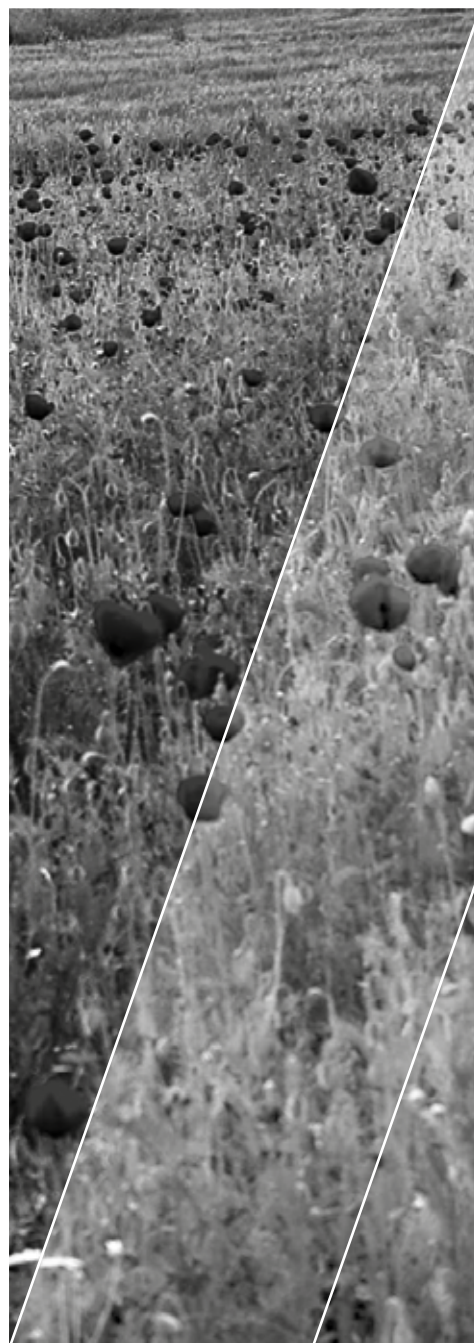
Σε εθνικό επίπεδο, οι ανεύθυνο-υπεύθυνοι με κροκοδείλια δάκρυα για την απώλεια πέρυσι ενός ακόμα μεγάλου τμήματος δασών από φωτιά και με πρόσχημα τις πράσινες ευκαιρίες και τις «επενδύσεις εθνικού συμφέροντος», επιβουλεύονται και καταπατούν όχι μόνο την κατακαμένη γη της Εύβοιας, αλλά και μεγάλα εθνικά φυσικά πάρκα, απάτητα βουνά, αρχαιολογικούς χώρους, παραλίες, νησιά και δημόσιους χώρους. Θύμα της «ανάπτυξης» και ένα μεγάλο τμήμα του αγροκτήματος του ΑΠΘ. Κεκτημένα δικαιώματα και αξίες θυσιάζονται στο βωμό του κέρδους και οι πολίτες βιώνουν καθημερινά την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής τους σε όλους τους τομείς, ακόμη και αυτής της τροφής.

Οι αγρότες, την ώρα που γράφουμε, βγαίνουν με τα τρακτέρ πάλι στους δρόμους για να διεκδικήσουν το μέλλον τους, ενώ οι στόχοι της ΕΕ για την γεωργία ακόμη δεν είναι ξεκάθαροι και προς ποια κατεύθυνση ωθούνται τα επόμενα χρόνια. Από τη μια ο φιλόδοξος αλλά συνάμα αόριστος στόχος της αύξησης της βιολογικής γεωργίας στο 25% στην ΕΕ και η παραδοχή, αποτέλεσμα μελέτης, ότι οι μικρές οικογενειακές φάρμες τρέφουν τον πληθυσμό του κόσμου και από την άλλη οι μεγάλες επιχορηγήσεις στη γεωργία να δίνονται σε μια νέα ελίτ, αυτή της αγροδιατροφής (βλέπε μεγάλες πολυεθνικές και βιομηχανία τροφίμων).

Στον αντίποδα, τους εναλλακτικούς καλλιεργητές, απασχολούν νέες τάσεις αγροοικολογίας όπως αναγεννητική γεωργία, αγροδασοπονία και βέβαια, όπως πάντα, ο σπόρος του γεωργού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βρίσκεται σε μια απρόβλεπτη, προς το παρόν, διαδικασία λήψης αποφάσεων για μια νέα νομοθεσία σχετικά με την εμπορία σπόρων, ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και στους στόχους που ορίζονται στη στρατηγική «Από το χωράφι στο Πιάτο». Από την άλλη ο πρόσφατος νέος κανονισμός βιολογικού σπόρου (μέσω του ετερογενούς βιολογικού υλικού και των βιολογικών ποικιλιών) δίνει δυνατότητες για αξιοποίηση του εθνικού φυτογενετικού πλούτου και, με «δυννητική» πολιτική βούληση ελπίδες για εθνική σποροπαραγωγή.

Στον ΑΙΓΙΛΟΠΑ, για φέτος και τα επόμενα χρόνια εστιάζουμε στο βιολογικό σπόρο και εντείνουμε τις δράσεις μας για τη διατήρηση των τοπικών ποικιλιών, την εκπαίδευση και υποστήριξη των βιοκαλλιεργητών μας. Ελπίζουμε να συμβάλλουμε ουσιαστικά τόσο στην προώθηση της οικολογικής γεωργίας όσο και στην βιωσιμότητα των νέων γεωργών, την προστασία του περιβάλλοντος και την απεξάρτηση από τη χημική γεωργία με τελικό στόχο την προστασία και υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γεωργών σε όλο τον κόσμο.

Καλή δύναμη, καλή χρονιά, νέες σπορές

3.

Προτάσεις για ενδυνάμωση και υγεία

10.

Ανά... και επανά... λύσεις

17.

Νέα είδη για την παγκόσμια κλωρίδα από περιοχές του Κιλκίς

5.

29η Agrotica - Ημερίδα “Νεώτερες εξελίξεις για τον βιολογικό σπόρο και την Αγροοικολογία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη”

12.

Μέρες Ανοικτών Αγροκτημάτων στη Βασιλειάδα Καστοριάς

18.

Χωροθέτηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)

6.

Προτάσεις για την Ανάπτυξη στην Ελλάδα της έρευνας στον αγροδιατροφικό τομέα με γνώμονα τη διασφάλιση της επάρκειας, ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων ως απάντηση στις παγκόσμιες σύγχρονες προκλήσεις

13.

5η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας & Χειροτεχνίας Καστοριάς

21.

Υπεράσπιση τη χώρας από την χωρίς έλεγχο εισβολή της νέας γενιάς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ)

14.

6^η Επιστημονική Συνάντηση για τις Τοπικές & Γηγενείς Ποικιλίες

22.

«Εξοικονόμηση νερού και μείωση εισροών λιπασμάτων στους αμπελώνες Κεφαλονιάς»

8.

Έργο LIVESEED Horizon 2020

15.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Let's Liberate Diversity! 11^ο Forum

23.

Ημερολόγιο

9.

LIVESEEDING, InnoBreed

16.

Βαλκανικό Δίκτυο Σπόρων

24.

Βιβλιοπαρουσίαση

Στη μνήμη του Γρηγόρη Δατσιάδη,

φίλου, συναδέλφου, συντρόφου και συναγωνιστή της οικολογικής γεωργίας που χάσαμε πέρυσι το Μάρτη απροσδόκητα, δημοσιεύουμε ένα μεγάλο απόσπασμα ανοικτής επιστολής που έστειλε με αφορμή την πανδημία, δυο χρόνια πριν, το Μάρτη του 2020, αντιπροσωπευτικό του φωτεινού μυαλού του και την ευγενικής του ψυχής.

Προτάσεις για ενδυνάμωση και υγεία

Του **Γρηγόρη Δατσιάδη**
Γεωπόνου οργανικής γεωργίας

26 & 27_03_2020

Αξιότιμες / οι , κύριες / οι, Υπουργοί και Υφυπουργοί αρμόδιων και υπεύθυνων υπουργείων,

Δ/ντές τομέων και Στελέχη στα αρμόδια και υπεύθυνα υπουργεία, Πρόεδροι, Προϊστάμενοι Διοικητές και Υποδιοικητές στις αρμόδιες και υπεύθυνες θέσεις Επίσης, Αξιότιμες/οι, στα ΜΜΕ, στους συν/σμούς – ενώσεις, στα κόμματα, κ.α. Επίσης, συνεργάτισσες/ες, φίλες/οι, συναγωνίστριες/ες, και σε όλες/ους, στους οποίους θα επισυνάψω αυτήν την μικρή αλλά πιστεύω ουσιαστική επιστολή μου, ζητώντας επειγόντως, να υλοποιηθούν με σωστό, οργανωμένο και δίκαιο τρόπο τα ακόλουθα:

{...} Τα παρακάτω αφορούν την παραγωγή τροφίμων την διάθεσή τους, την προσβασιμότητα στα πρώτης ανάγκης αυτά αγαθά, καθώς και την άμεση σχέση αυτών των επαγγελματιών και της σωστής διατροφής, με την ευημερία, την υγεία, την πρόληψη ασθενειών - νοσημάτων, καθώς επίσης και αυτού του κορονοϊού.

Χρειάζεται να τονίσω επειγόντως με στοιχεία πρόσφατων επίσημων και αντικειμενικών ερευνών, ότι η οικονομική κατάσταση ενός 50 - 60% του γεωργικού πληθυσμού της χώρας

μας, είναι χρωμένο, στα όρια της φτώχειας, η κάτω και από αυτά... Η επίπλαστη προβολή θηριωδών τρακτέρ, σπάταλων μοντέλων μονοκαλλιεργειών, η χρήση παρασιτοκτόνων και χημικών λιπασμάτων, καθώς και η καταλήστευση, η ρύπανση φυσικών πόρων, δεν είναι γεωργία και δεν είναι διατροφική ασφάλεια, υπονομεύει σαφώς όμως την υγεία των οικοσυστημάτων και των ίδιων των ανθρώπων... η εφαρμογή οικολογικών συστημάτων γεωργίας σε όλη την γη άμεσα, όχι μόνο είναι εφικτή αλλά απολύτως αναγκαία... παράλληλα στηρίζουμε όλον αυτόν τον οικολογικό μετασχηματισμό οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, και ενεργειακά: σε πλήρη αρμονία με τους νόμους της βιοποικιλότητας, τους νόμους της γης... με άμεση δημοκρατία.. με πραγματική δικαιοσύνη... με πλήρη διαύγεια και διαφάνεια... με αποδοχή και σεβασμό στη διαφορετικότητα. Είναι απαραίτητο να γίνουν αμέσως, το δυνατόν συντομότερο, τα παρακάτω:

1 Ύπαρξη ομαλής και συνεχούς λειτουργίας όλων των σημείων πώλησης τροφίμων, με προτεραιότητα όλων των υπαίθριων, των λαϊκών αγορών, όλων των αγορών βιοκαλλιεργητών. Άμεση δημιουργία και εγκατάσταση και νέων αγορών βιοκαλλιεργητών. Τηρουμένων των μέτρων προστασίας - προφύλαξης (και έχοντας γνώση ότι οι υπαίθριοι χώροι υπερτερούν από τους κλειστούς). {...}

2 Ύπαρξη λοιπόν από πλευράς των γεωργών - βιοκαλλιεργητών, ουσιαστικής ενθάρρυνσης τους, για την καλλιέργεια πολλών και διαφορετικών ειδών διατροφής (βιοποικιλότητα καλλιεργούμενων ειδών), με ανεμπόδιστη επάρκεια υπαίθριων αγορών όπου υπάρχει η δυνατότητα προσφοράς ποικιλίας φρούτων λαχανικών, βοτάνων κ.α. (βιοποικιλότητα στην διατροφή).

3 Προστασία της αξιοπρεπούς τιμής πώλησης των τροφίμων από τους γεωργούς και της προσιτής τιμής αγοράς τροφίμων από τους καταναλωτές.

4 Ανάδειξη έμπρακτα της θεμελιώδους σημασίας των υπαίθριων αγορών γεωργών - βιοκαλλιεργητών στην οικονομική ισορροπία της αγοράς των τροφίμων, παράλληλα στην διατροφική αυτάρκεια και την υγεία όλων.

5 {...} θεμελιωδώς σημαντικό είναι ιατρικά, υγειονομικά, και ψυχικά (άρα και κοινωνικό - οικονομικά), να έχει ο καθένας, και όλος ο πληθυσμός χωρίς εξαιρέσεις τη δυνατότητα σε διατροφική ασφάλεια και επάρκεια.

6 Αντιμετώπιση όλων των φαινομένων αισχροκέρδειας, παραπλάνησης και απάτης απέναντι σε οποιοδήποτε γεωργό, εργαζόμενο, καταναλωτή, η επιχείρηση, η δημόσιο φορέα για οποιοδήποτε προϊόν η υπηρεσία. Αλγεινή εντύπωση όμως προκαλεί η υπερβολικά μεγάλη δημόσια δαπάνη για τηλεπικοινωνιακές ενημερώσεις εν μέσω πανδημίας...

7 Αντιμετώπιση όλων των ύποπτων η σκανδαλωδών συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων, πολυεθνικών και δημόσιων φορέων. Απαραίτητη η διαφάνεια, απαραίτητη η αντικειμενική και σωστή πληροφόρηση.

8 Στήριξη των μισθών (μεγάλου τμήματός του από 70% έως 90% σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες στηρίχθηκε) όλων των εργαζόμενων και για όσο διάστημα χρειαστεί, αντί του επιδόματος των 800,00 που κάποιοι επιτίθεται εργοδότες το μετατρέπουν σε 700,00...

9 Σύνδεση παροχής αγροτικού ρεύματος σε όσους γεωργούς είχε κοπεί από την ΔΕΗ λόγω χρεών. Αναγκαία η έκπτωση στην τιμή του για όλους.

10 Πετρέλαιο κίνησης με σημαντική έκπτωση για τους γεωργούς.

11 Ελεύθερη ενθάρρυνση, πρόσβαση και γενίκευση χρήσης ντόπιων σπόρων. Από-περιθωριοποίηση της δημόσιας τράπεζας γενετικού υλικού. Συμμετοχή των κινημάτων της βιοποικιλότητας στην οργάνωση.

12 Επειγόντως προγράμματα πραγματικής στήριξης καλλιέργειας όλων των τροφίμων (φρούτα, λαχανικά, βότανα, σιτηρά, δενδρώδεις κ.α.), με οικολογικό, οργανικό τρόπο στηρίζοντας πραγματικά την βιοποικιλότητα, την αμειψισπορά, την συγκαλλιέργεια, έναντι των προηγούμενων, επί δεκαετιών έως τώρα επιδοτήσεων, που έμμεσα και καλυμμένα στηρίζανε την ροή των εισροών σε βάρος της εργασίας και της αμοιβής των γεωργών και της τιμής και αξίας των προϊόντων - τροφίμων... με τελικό αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση, της πραγματικής αξίας των θεμελιωδών νόμων της εδαφοβιοποικιλότητας, της υγείας των εδαφών, των υδάτων, των φυτών, των ζώων και συνεπώς και των ανθρώπων.

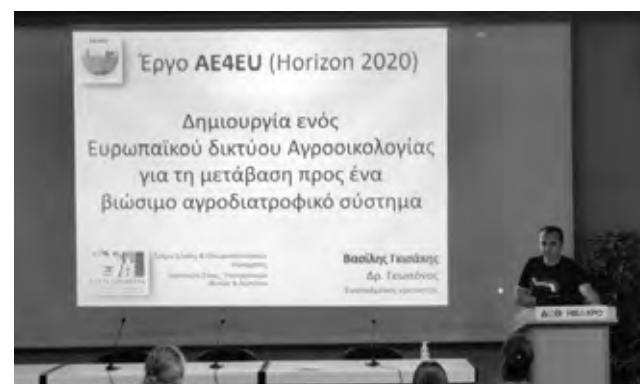
13 Επίσης στήριξη και των κτηνοτρόφων, των αλιέων και της διαχείρισης των δασών (να ζητηθούν οι προτάσεις αυτών των τομέων πρωτογενούς παραγωγής). {...}

15 Είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε ένα κοινοτικό η συνεταιριστικό παρατηρητήριο τιμών και ποσοτήτων οπωροκηπευτικών, με δυνατότητα άμεσης παρέμβασης προς όφελος αφενός των γεωργών και αφετέρου των καταναλωτών και οπωσδήποτε με κύριο μέλημα να μην καταλήγουν τρόφιμα στα σκουπίδια

16 Είναι επίσης απαραίτητο να φτιάξουμε υγιή συνεταιριστικά και συνεργατικά σχήματα, για την διάθεση και εμπορία των νωπών προϊόντων. Απαιτείται παράλληλα σύγχρονη εκπαίδευση και προσανατολισμός στις συνεργατικές αξίες, της ισότητας, της προστασίας του διαφορετικού και του αδύναμου, της αλληλεγγύης, της διαφάνειας και υπευθυνότητας.

29η Agrotica - Ημερίδα

“Νεώτερες εξελίξεις για τον βιολογικό σπόρο και την Αγροοικολογία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη”

Βρεθήκαμε και φέτος, με τον Αιγίλοπα, στην 29η Agrotica (20-23 Οκτωβρίου 2022), και σε συνεργασία με το Αγροοικολογικό Δίκτυο Ελλάδας, διοργανώσαμε την ημερίδα με τίτλο “Νεώτερες εξελίξεις για τον βιολογικό σπόρο και την Αγροοικολογία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη” στο Συνεδριακό Κέντρο Ν. Γερμανός. Η ημερίδα έγινε με αφορμή τις νέες δράσεις έρευνας που είναι σε εξέλιξη και ενισχύουν τον βιολογικό σπόρο (επιλογή βιολογικών ποικιλιών σε αροτραίες καλλιέργειες, κηπευτικά και φρούτα) και την αγροοικολογία (πανευρωπαϊκή δικτύωση, πολυλειτουργικά αγροκτήματα, πιστοποίηση, ενισχύσεις).

Οι ομιλίες της ημερίδας αφορούσαν τα αποτελέσματα του προγράμματος «LIVESEED» καθώς και τα νέα προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο Αιγίλοπας (Μ. Ναθαναηλίδου), την εξέλιξη του φυτωρίου παραδοσιακών ποικιλιών μήλου και αχλαδιού του Αιγίλοπα (Σ. Λιούζα), τα αποτελέσματα του έργου «Agroecology for Europe» (Β. Γκισάκης), την παρουσίαση επιλεγμένων ανοιχτών και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων (Β. Γιατσιδίου) και τέλος τα πιστοποιημένα συστήματα οικολογικής παραγωγής καθώς και τις πράσινες ενισχύσεις της νέας ΚΑΠ (Κ. Παλασίδης).

Εκπρόσωποι τόσο από τον αγροτικό όσο και από τον επιστημονικό χώρο παρευρέθηκαν στην ημερίδα, όπου αναλύθηκαν περεταίρω οι έννοιες της αγροοικολογίας, της βιολογικής παραγωγής, της αναγεννητικής γεωργίας κτλ καθώς και οι δυνατότητες ενίσχυσης που δίνονται στους ενδιαφερόμενους με την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ.

Περισσότερες πληροφορίες

www.aegilops.gr • E: info@aegilops.gr
www.agroecology.gr • E: gisakis@gmail.com

Προτάσεις για την Ανάπτυξη στην Ελλάδα της έρευνας στον αγροδιατροφικό τομέα με γνώμονα τη διασφάλιση της επάρκειας, ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων ως απάντηση στις παγκόσμιες σύγχρονες προκλήσεις

Του **Κώστα Κουτή**

MSc, PhD Οργανική Βελτίωση Φυτών
Διευθυντή και Επιστ. Υπεύθυνου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ
(www.aegilops.gr)
Μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινοπραξίας
Οργανικής Βελτίωσης ECOPB (www.eco-pb.org)
Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής της Organic
Farm Knowledge Platform
(www.organic-farmknowledge.org)

Αγαπητέ κε Πρόεδρε

Η πανδημία του COVID-19, η σύγχρονη οικονομική και κλιματική κρίση και τώρα ο πόλεμος στην Ουκρανία, αποκάλυψαν και επιδείνωσαν περαιτέρω την κοινωνικοοικονομική επισφάλεια των μεγάλων αλυσίδων εφοδιασμού που εξαρτώνται από τη γεωργία μονοκαλλιέργειας. Οι παραγωγοί και μεταποιητές λειτουργούν με μικρά περιθώρια κέρδους σε ασταθείς αγορές, ευπαθείς στην παγκοσμιοποίηση και στις ιδιοτροπίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος που εμπορευματοποιεί την τροφή, όπως και άλλα δημόσια αγαθά (πχ νερό) και προκαλεί φτωχοποίηση σε ένα μεγάλο τμήμα του παγκόσμιου πληθυσμού. Σήμερα, τα βιομηχανικά αγροδιατροφικά συστήματα χαρακτηρίζονται από περιορισμένη ανθεκτικότητα,

(Επιστολή προς τον Πρόεδρο Τομεακού Συμβουλίου Αγροτεχνολογίας του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Δρα Δημ. Κουρέτα, 23 Ιουνίου 2022)

καθιστώντας τα ευάλωτα σε αυξανόμενες απρόβλεπτες κλιματικές και κοινωνικοοικονομικές κρίσεις.

Ένα ανθεκτικό σύστημα τροφής μπορεί να ανακάμψει γρήγορα ως απάντηση σε ένα άγχος ή σοκ που προκαλείται από παράγοντες όπως η κλιματική αλλαγή (ξηρασία, πλημμύρες, διακυμάνσεις της θερμοκρασίας) ή σοκ της αγοράς (ύφεση, COVID-19). Επίσης πρέπει να επικεντρώνεται στην παραγωγή περισσότερης ποικιλίας και όχι περισσότερων θερμίδων. Περισσότερες επιλογές υποκατάστασης στην παραγωγή και την κατανάλωση μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση των διακυμάνσεων των τιμών. Ανάλογα, επιδεικνύει υψηλό βαθμό ποικιλομορφίας, ανταπόκριση στην ανατροφοδότηση και ικανότητα αυτοοργάνωσης και μάθησης ως απάντηση στην αλλαγή.

Τα συστήματα τροφίμων πρέπει να μεταρρυθμιστούν έτσι ώστε να θρέφουν τους ανθρώπους χωρίς να καταστρέφουν το περιβάλλον και δίχως να εξαντλούν τους φυσικούς πόρους.

Η γεωργική βιοποικιλότητα αποτελεί πηγή θρεπτικών τροφίμων που είναι πολιτισμικά αποδεκτά και συχνά προσαρμόζονται στα τοπικά και χαμηλής εισροής γεωργικά συστήματα. Επίσης είναι πηγή σημαντικών χαρακτηριστικών για την δημιουργία ανθεκτικών, θρεπτικών καλλιεργειών και φυλών ζώων, καθώς επίσης και βασικό συστατικό των γεωργικών συστημάτων και των συστημάτων βελτίωσης παγκοσμίως.

Η Ελλάδα, ως χώρα αποδεικνύεται ευάλωτη στις συστημικές κρίσεις (ιδίως την επισιτιστική) καθώς, με τις πολιτικές που ακολουθεί διαχρονικά, στηρίζει τη χημική μονοκαλλιέργεια, την παραγωγή επιδοτούμενων και ενεργοβόρων καλλιεργειών ή προϊόντων βιομηχανικών και ενεργειακών φυτών αντί τροφίμων και την εισαγωγή σπόρων και ακριβής τεχνολογίας σε βάρος της εθνικής οικονομίας. Ακόμη και σε παραγωγικά εύφορες περιοχές η γη αλλάζει χρήση (φωτοβολταϊκά), και χέρια (μεγαλοιδιοκτήτες, εταιρίες) ενώ σε άλλες και μάλιστα οικολογικά ευαίσθητες η γεωργία και κτηνοτροφία αποθαρρύνονται ή βίαια ωθούνται προς εγκατάλειψη (εγκαταστάσεις ανεμογεννητριών, μεταλλευτικές δραστηριότητες, ρύπανση βιομηχανιών, ιδιωτικοποίηση νερού). Το μέλλον των μικρών καλλιεργητών, ως μη ανταγωνιστικοί, πλέον, εταίροι στον αγροδιατροφικό τομέα είναι αβέβαιο αλλά και των βιοκαλλιεργητών που προσφέρουν υπηρεσίες Υγείας και ποιότητας ζωής και όχι μόνο τροφή.

Επιπλέον, ενώ η χώρα είναι από τις πλουσιότερες σε ζωικούς και φυτογενετικούς πόρους, συμβαίνει ότι ελάχιστες τοπικές, προσαρμοσμένες και ανθεκτικές ποικιλίες προωθούνται στην καλλιέργεια και αγορά και οι θεματοφύλακες τους, οι μικροί καλλιεργητές, ολοένα και λιγοστεύουν ή χάνουν τη γη τους.

Είναι ανάγκη να υπάρξει εθνική πολιτική για την επάρκεια, ασφάλεια και ποιότητα της τροφής με κύριο μέλημα την αυτάρκεια σε εθνικό και τοπικό επίπεδο με στροφή σε μια γεωργία χαμηλών εισροών και βιολογική, αξιοποιώντας τους φυτογενετικούς πόρους της χώρας.

Η έρευνα, συνεπώς, στον αγροδιατροφικό τομέα πρέπει να ενισχύει αυτή την πολιτική στροφή έχοντας ως στόχους τα ακόλουθα:

1 Διατήρηση και αειφορική αξιοποίηση ζωικών και φυτικών γενετικών πόρων της χώρας.

2 Αναγνώριση του ρόλου του γεωργού, ιδίως στο επίπεδο του θεματοφύλακα/πρώτου βελτιωτή και σεβασμός των δικαιωμάτων του στην επιλογή, χρήση του σπόρου και τρόπου παραγωγής. Ενεργή ενσωμάτωσή του στα ερευνητικά προγράμματα αξιοποιώντας τις γνώσεις του.

3 Μελέτες επίδρασης της ποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα (έδαφος, αγρός, οικοσύστημα, αγορά) στην ανθεκτικότητα συστημάτων τροφής. Μελέτες αρνητικής επίδρασης άλλων παραγόντων (μονοκαλλιέργεια, χημικά, μη προσαρμοσμένες και μονογενετικές ποικιλίες, γενετικά τροποποιημένα).

4 Αύξηση της ποικιλότητας (είδη, ποικιλίες, γεωργική γνώση) στην παραγωγή τροφής με στόχο την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και τις κοινωνικοοικονομικές κρίσεις.

5 Αντικατάσταση ενεργοβόρων καλλιεργειών με νέες που ανταποκρίνονται επιτυχώς σε χαμηλές εισροές με προτεραιότητα στις υδρολογικά και οικολογικά ευαίσθητες περιοχές.

6 Διαφοροποίηση της τροφής με έμφαση σε προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, τοπικώς παραγόμενα, σε χαμηλές εισροές αξιοποιώντας τους εθνικούς φυτογενετικούς πόρους.

7 Ενσωμάτωση ειδών, ποικιλιών και συστημάτων που διατηρούν και βελτιώνουν την γονιμότητα του εδάφους και παράγουν σταθερά σε χαμηλές εισροές και βιολογική γεωργία.

8 Ανάπτυξη αγροοικολογικών μεθόδων παραγωγής, βιολογικής γεωργίας και ενσωμάτωση συμβατής με τα δεδομένα της χώρας σύγχρονης τεχνολογίας, προσβάσιμης κυρίως στους μικρούς καλλιεργητές. Δημιουργία δικτύων ελεύθερης γεωργικής γνώσης.

9 Ενίσχυση ικανότητας και ανεξαρτησίας από εισροές, κυρίως μικρών καλλιεργητών, να παράγουν σε δυσμενή περιβάλλοντα.

10 Μείωση του κόστους παραγωγής (ακόμη και από βιολογικές εξωτερικές εισροές) αλλά και πιστοποίησης, διακίνησης και εμπορίας ενισχύοντας την Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία με τεχνικά και κοινωνικοοικονομικά εργαλεία στοχευμένης έρευνας.

11 Ανάπτυξη συμμετοχικής οργανικής και εξελικτικής βελτίωσης για την επιλογή κατάλληλων ποικιλιών για βιολογική γεωργία και χαμηλές εισροές με βάση την εθνική δεξαμενή φυτογενετικών πόρων και τις γνώσεις των γεωργών.

12 Ανάπτυξη και παραγωγή ποικιλιών με διαφανείς διαδικασίες και χωρίς τη χρήση μοριακής γενετικής τροποποίησης ή σύγχρονης γονιδιωματικής. Επίσης, ποικιλιών χωρίς πατέντα και εναλλακτικά χωρίς δικαιώματα βελτιωτή (ποικιλίες ανοικτού κώδικα).

13 Παραγωγή σπόρου από τοπικές και βιολογικές ποικιλίες και πληθυσμούς ή ετερογενή υλικά που χαρακτηρίζονται από προσαρμοστικότητα στις τοπικές συνθήκες και ανθεκτικότητα στην κλιματική κρίση. Μεταφορά τεχνογνωσίας σε γεωργούς.

14 Ανάπτυξη μεθόδων οικοτεχνίας και διερεύνηση ανάπτυξης μοντέλων αυτάρκειας και εναλλακτικών τροφικών δικτύων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

15 Κοινωνικοοικονομικές μελέτες για την ενσωμάτωση των παραπάνω και ενεργή συμμετοχή όλων των εταίρων της αγροδιατροφικής αλυσίδας καθώς και των πολιτών.

16 Μελέτες επίδρασης νομοθετικού πλαισίου στον αγροδιατροφικό τομέα με έμφαση τον παραγωγό, τη γυναικεία επιχειρηματικότητα και τις μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις. Προσκόμματα στη βιοποικιλότητα για την αγορά. Προτάσεις προς την πολιτεία.

Με την πεποίθηση ότι θα λάβετε υπόψη τα παραπάνω.

Έργο LIVESEED Horizon 2020:

Συστάσεις για την αύξηση της παραγωγής και χρήσης βιολογικού σπόρου στην Ελλάδα. Ο ρόλος της οργανικής βελτίωσης

Του **Κώστα Κουτή**

Συντονιστή του Δικτύου ΑΙΓΙΛΟΠΑ
Επιστ. Υπεύθυνου για το έργο LIVESEED

Από το 2021 η Ελλάδα, όπως και οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, κλήθηκε να εφαρμόσει τον νέο κανονισμό βιολογικής γεωργίας στον οποίο προβλέπεται, σταδιακά, η υποχρεωτική χρήση βιολογικού σπόρου από ποικιλίες οργανικής βελτίωσης. Από την άλλη και η ανάπτυξη της συμμετοχικής οργανικής βελτίωσης με εμπλοκή γεωργών στη βελτιωτική διαδικασία θα βοηθήσει στην επιλογή προσαρμοσμένων ποικιλιών, αποδεκτών από τους βιοκαλλιεργητές και στην παραγωγή ποιοτικού σπόρου. Στόχος του έργου Horizon 2020 LIVESEED (που ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Ιούνιο του 2021) ήταν η ανάπτυξη του βιολογικού σπόρου και της οργανικής βελτίωσης. Επίσης στόχος, στα πλαίσια κατανόησης των εμποδίων αλλά και των δυνατοτήτων βελτίωσης και ανάπτυξης της παραγωγής και χρήσης βιολογικού σπόρου, αποτέλεσαν συστάσεις προς τις εθνικές αρχές κάθε χώρας, τους σχετιζόμενους φορείς (παραγωγούς σπόρων, πιστοποιητές, βελτιωτές, καλλιεργητές, εμπόρους) και το ευρύ κοινό.

Οι συστάσεις για την Ελλάδα αφορούσαν αποτελέσματα τριών Ημερίδων Εργασίας στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη από το 2018 έως το 2020 όπως επίσης και ευρήματα έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2018 στα πλαίσια επαφών με φορείς και ενδιαφερομένους στην Ελλάδα, σχετικούς με το βιολογικό σπόρο και το βιολογικό αγενές πολλαπλασιαστικό υλικό.

Διαπιστώθηκε ότι οι πρώτες προσπάθειες συμμετοχικής οργανικής βελτίωσης, μέχρι σήμερα στην Ελλάδα, έφεραν καλά απο-

τελέσματα στην ανάπτυξη ποικιλιών που προσαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο. Η Τράπεζα Γενετικού Υλικού, εξάλλου, διατηρεί μεγάλο αριθμό γενοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βελτίωση και επιλογή ποικιλιών κατάλληλων για χαμηλές εισροές και βιολογική γεωργία. Είναι επίσης ενθαρρυντικό ότι τα πανεπιστήμια συμμετέχουν ήδη σε δοκιμές οργανικής βελτίωσης και σε συναφή ερευνητικά πειράματα. Η έρευνα, ωστόσο, δεν είναι πολύ καλά συντονισμένη και όχι ακόμη επαρκής.

Οι υπάρχοντες βιολογικοί σπόροι είναι συχνά χαμηλότερης ποιότητας, ειδικά σε βλαστικότητα και πρέπει επίσης να προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες. Από την άλλη, οι έμποροι σπόρων καθορίζουν τα δικά τους πρότυπα και απαιτούν ποικιλίες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που δεν υποστηρίζουν ιδιαίτερα τη βιολογική γεωργία. Η συμμετοχική οργανική βελτίωση θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω για την αύξηση της αποδοχής βιολογικού σπόρου από τους καλλιεργητές.

Επίσης θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί η συνεργασία μεταξύ γεωργών, σποροπαραγωγών και ινστιτούτων καθώς και οι επενδύσεις στον τομέα έρευνας βιολογικών ποικιλιών

και τεχνολογίας του βιολογικού σπόρου. Περαιτέρω ειδικά κανονιστικά πλαίσια (πχ εγγραφής βιολογικών ποικιλιών και εμπορίας βιολογικού πολλαπλασιαστικού υλικού) ή/και πολιτικές στήριξης θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, ανάπτυξη της οργανικής βελτίωσης στην Ελλάδα.

Τέλος η εκπαίδευση των γεωργών και η ενημέρωση του κοινού για τα πλεονεκτήματα από τη χρήση βιολογικού σπόρου κατάλληλων ποικιλιών, εγχώριας σποροπαραγωγής, θα συνέβαλλε επίσης ουσιαστικά, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τον πλούτο των φυτογενετικών πόρων της χώρας μας.

Όλα τα αποτελέσματα του έργου LIVESEED (αναφορές, χειρίδια, εργαλεία, συστάσεις, βίντεο κλπ) αναλυτικά στην ιστοσελίδα

www.liveseed.eu

LIVESEEDING, InnoBreed:

Δυο νέα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας (Horizon Europe) ξεκίνησαν για την οργανική βελτίωση και το βιολογικό πολλαπλασιαστικό υλικό

1 Το έργο LIVESEEDING αποτελεί συνέχεια του επιτυχημένου έργου Horizon 2020 LIVESEED (www.liveseed.eu), με στόχο την αύξηση της διαθεσιμότητας και χρήσης βιολογικών σπόρων και αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού στην ΕΕ, ανοίγοντας το δρόμο για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης μη βιολογικών σπόρων στη βιολογική γεωργία έως το 2036, όπως ορίζεται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848.

Το έργο LIVESEEDING, το οποίο ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2022 και θα διαρκέσει έως και το 2026, επικεντρώνεται στην επιτάχυνση της βιολογικής γεωργίας και της μετάβασης προς αειφορικά συστήματα τροφίμων με ενίσχυση της οργανικής βελτίωσης φυτών, δοκιμών ποικιλιών και παραγωγής σπόρων και του τομέα των βιολογικών σπόρων (κυρίως για αροτραίες καλλιέργειες, κηπευτικά).

Πιο συγκεκριμένα :

Το LIVESEEDING θα συμβάλλει στην αναβάθμιση της βιολογικής παραγωγής στην Ευρώπη μέσω (i) βελτίωσης της διαθεσιμότητας πολλαπλασιαστικού υλικού βιολογικών ποικιλιών (Οργανικό Ετερογενές Υλικό, Βιολογικές Ποικιλίες, τοπικές ποικιλίες) ενός μεγάλου φάσματος καλλιεργειών, που επιλέγονται κατάλληλα για αυξημένη βιοποικιλότητα και προσαρμογή στις τοπικές συνθήκες, και (ii) ενίσχυσης και διαφοροποίησης του τομέα των βιολογικών σπόρων ενημερωμένο από τις απαιτήσεις της αγοράς. Επίσης θα συμβάλλει στη με-

τάβαση προς συστήματα τροφίμων φιλικά προς το περιβάλλον, κλιματικά ουδέτερα, υγιή και δίκαια μέσω περαιτέρω ανάπτυξης (i) ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική και χαμηλών εισροών γεωργική παραγωγή, (ii) νέων μοντέλων διακυβέρνησης που συνδέουν τους βελτιωτές με τους παράγοντες της αλυσίδας αξίας και τους πολίτες με την τοπική παραγωγή τροφίμων και (iii) ευαισθητοποίησης σχετικά με σημασία της βιοποικιλότητας για τα τρόφιμα και την υγεία μας. Το LIVESEEDING αντιμετωπίζει τα θέματα με μια ολιστική πολυπαραγοντική και συμμετοχική προσέγγιση με πολλούς και διαφορετικούς ενδιαφερομένους που περιλαμβάνουν ινστιτούτα βιολογικής γεωργίας και δημόσια ερευνητικά ινστιτούτα (με αποδεδειγμένες ικανότητες στη βελτίωση, αναπαραγωγή σπόρων, φυτουγεία, κοινωνικοοικονομικά θέματα, πρακτική εφαρμογή και διάχυση), ινστιτούτα ελέγχου ποικιλιών, ιδιώτες βελτιωτές, εταιρείες σπόρων, ενώσεις βιοκαλλιεργητών και οργανώσεις κοινωνίας πολιτών. Πρόσθετοι ενδιαφερόμενοι κατά μήκος της αλυσίδας αξίας εμπλέκονται στα τοπικά ζωντανά εργαστήρια (Living Labs) και στα δίκτυα: ευρωπαϊών οργανικών βελτιωτών (ECO-PB), διατηρητών σπόρων (ECLLD) και Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP). Δεκαπέντε (15) Ευρωπαϊκές χώρες καλύπτουν τις διάφορες γεωκλιματικές ζώνες και κοινωνικοοικονομικές ενότητες, συμπεριλαμβανομένων των χωρών με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης του τομέα Βιολογικού σπόρου και οργανικής βελτίωσης στην Ανατολική και Νότια Ευρώπη.

Περισσότερα για το έργο
<https://liveseeding.eu/>

2 Το InnOBreed στοχεύει στην προώθηση Καινοτόμων Λύσεων που επικεντρώνονται στη συμμετοχική βελτίωση ποικιλιών κυρίως φρούτων (γιγαρτοκάρπων, πυρηνοκάρπων) αλλά και άλλων δενδροκομικών καλλιεργειών (εσπεριδοειδών, ελιάς) καθώς και στο σύστημα βιολογικής παραγωγής φρούτων. Το πρόγραμμα ξεκίνησε από τον Ιούλιο του 2022 στα πλαίσια του HORIZON EUROPE και θα διαρκέσει έως το 2026.

Το InnOBreed στοχεύει στη βελτίωση όλη της αλυσίδας των φρούτων μέσω της υλοποίησης Δικτύου Δοκιμών Βιολογικών Ποικιλιών. Για την εκπλήρωση του στρατηγικού του στόχου, το έργο θα επιδιώξει να επιτύχει διάφορους επιμέρους στόχους σε τεχνολογικό, επιστημονικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο καθώς και να προωθήσει την αξιοποίηση των φυτογενετικών πόρων, την βιολογική παραγωγή φρούτων και την οργανική βελτίωση, την πολυσυμμετοχικότητα, την καινοτομία σε διαδικασίες, οργάνωση, προϊόντα, υπηρεσίες και αγορές.

Το έργο InnOBreed προτείνει να προωθηθούν καινοτόμες λύσεις (IS): κοινωνικές καινοτομίες, νέοι ιδεοτύποι, νέες μέθοδοι για την επιλογή εύρωστων ποικιλιών και γονέων με μεγαλύτερη γενετική βάση) για την προώθηση της οργανικής βελτίωσης φρούτων.

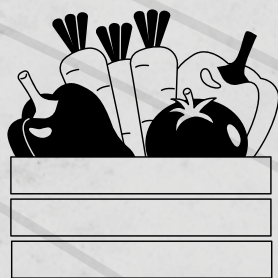
Αυτές οι καινοτόμες λύσεις θα στοχεύσουν και θα αναπτυχθούν με συμμετοχικές προσεγγίσεις πολλών διαφορετικών ενδιαφερομένων και πολλαπλών χαρακτηριστικών και στη συνέχεια θα εφαρμοστούν για την αξιολόγηση των λιγότερο αξιοποιημένων φυτογενετικών πόρων των σποροφόρων δέντρων (FTGR), του προβελτιωτικού καθώς και του προηγμένου, βελτιωτικού, πολλαπλασιαστικού υλικού. Το πεδίο εφαρμογής του InnOBreed περιλαμβάνει πολλά είδη πυρηνοκάρπων, γιγαρτοκάρπων αλλά και εσπεριδοειδών καθώς και αμπέλου.

Περισσότερα για το έργο στην ιστοσελίδα
<https://innobreed.eu/>

Ανά... και επανά... λύσεις

Του **Δημήτρη Λίτσα**

Αγρότη - Κτηνοτρόφου
Αγρόκτημα Οικολογικής Γεωργίας
Θέρμη Θεσσαλονίκης

Αγαπητοί Φίλοι:

Ακόμα δεν είχαμε καλά καλά συνηθίσει την χρήση όρων με πρώτο συνθετικό το αει (perma) π.χ. αειφόρος (sustainable) αεικαλλιέργεια (permaculture) και βομβαρδιζόμαστε ξανά με τη νέα τάση χρήσης, αλλά και καθιέρωσης ως επιστημονικής ορολογίας, σύνθετων λέξεων με πρώτο συνθετικό το «επανα» και «ανα» (re) όπως: αναζωογόνηση (revitalization), αναγέννηση (regeneration), επανεκκίνηση (restart), επαναπροσανατολισμός (reorientation), αναδιοργάνωση (reorganization), αναβάθμιση (upgrading), ανανέωση (renewal), επανασύνδεση (reconnection), ανάπλαση (rennovation), επαναέκδοση του RNA (reediting of RNA). Αφορμή για αυτό το σημείωμα με έδωσαν δυο δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο και στον τύπο προερχόμενες από πολύ γνωστά ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης γεωργικής εκπαίδευσης και έρευνας. Εάν αυτό το επικοινωνιακό παιχνίδι απευθυνόταν μόνο στο «καταναλωτικό κοινό» δεν θα με ακουμπούσε μια και πάντοτε αυτό το κοινό έλκονταν από το ΔΗΘΕΝ. Απευθύνεται όμως και σε νέους και νέες του αστικού χώρου χωρίς εμπειρίες στον αγρό στον στάβλο ή το δάσος που απεγνωσμένα αναζητούν μια πορεία βιοπορισμού με ηθική, υγεία αλληλεγγύη και χαρά.

Κατά τη γνώμη μου η οποιαδήποτε εκμετάλλευση αυτής της υγειούς αναζήτησης είναι έγκλημα. Αυτό γιατί η προσέλκυση ακροατηρίου - μαθητών - ωφελομένων - οπαδών υπό το πρίσμα πελατείας χωρίς την παράλληλη παροχή πραγματικών αποτελεσματικών απαντήσεων στις σύνθετες

ανάγκες των Αγροτών και με κίνητρο την αποκόμιση (από τους παρόχους φορείς) οικονομικού κέρδους από πηγές χρηματοδότησης που επίσης έλκονται από ΔΗΘΕΝ πιασάρικα slogans και ορολογίες, πλησιάζει στο «τέλειο έγκλημα».

Η μεγάλη απογοήτευση αυτών των νέων που τελικά δεν «βρήκαν» τα αποτελέσματα που πίστεψαν ότι θα προκύψουν, γίνεται πιο τραυματική από την τοξική υπενθύμιση από τους «αντίπαλους» συμβατικούς επιστημονικούς και εμπορικούς προμηθευτές των «εγγυημένων» λύσεων (πρακτικών και εισροών): «σας τά 'χαμε πεί, αυτά τα πράγματα είναι μόνο για σεμινάρια και ερασιτέχνες».

Η εμφάνιση των παραπάνω «δήθεν» ανά και επανα... λύσεων» προκύπτει και μέσα σε ένα νέο κλίμα έντονου προβληματισμού για τις επιπτώσεις των πρόσφατων γεωπολιτικών ανακατατάξεων και των ήδη επιβαρυνμένων κοστολογίων γεωργικής παραγωγής και εκτροφών. Οι έμποροι της «έξυπνης βιώσιμης τεχνολογίας» έχουν ήδη εισάγει π.χ. τις σπαρτικές μηχανές no-tillage και τις διαθέτουν υποβοηθούμενοι από τις επιδοτήσεις των Προγραμμάτων Γεωργικής Ανάπτυξης (Σχέδια Βελτίωσης) των Προγραμμάτων του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος: (Νέοι Αγρότες, Νέα Γεωργία) και των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Προγράμματα που στην επικεφαλίδα τους έχουν πάντα πρώτο το επίθετο «Βιώσιμη». Παράλληλα οι καλές Θυγατρικές των κακών Μαμάδων της Χημικής Γεωργίας έχουν ήδη μεγάλη γκάμα Organic ή και «Organics» εισροών και αποκάλυπτα πιά τα ιδιωτικά τους ερευνητικά κέντρα υπαγορεύουν στα Ευρωπαϊκά Επιστημονικά Δίκτυα το περιεχόμενο όρων όπως: Agroecology.

Δεν έχουμε πια τον χρόνο που είχαμε όταν ξεκινούσαμε με τον Σύλλογο Οικολογικής Γεωργίας, το Πελίτι και τον ΑΙΓΙΟΠΑ. Δεν μας τον δίνει κανείς ούτε οι νέοι και οι νέες που μπλέξαν με τις «δήθεν ανά... και επανά...» λύσεις, ούτε οι εγγυήσεις των καλών θυγατρικών, ούτε οι επερχόμενες γεωπολιτικές και οικονομικές ανακατατάξεις, ούτε ή ήδη αφιχθείσα «κλιματική αλλαγή». Απαιτείται άμεση συλλογική και αλληλέγγυα δράση μέσα από αξιόπιστους δοκιμασμένους συλλογικούς οργανισμούς που εξασφαλίζουν την αυθεντικότητα και καθαρότητα των προθέσεων και την ικανότητα της διεκπεραίωσης. Διηλαδή τον εξής έναν: τον ΑΙΓΙΟΠΑ.

Δεν είναι δική μου πρόθεση να υπαγορεύω στον πολύ αγαπητό κόσμο του ΑΙΓΙΟΠΑ τις πρωτοβουλίες που πρέπει να πάρει. Αν το έκανα θα αναιρούσα την ήδη εκφρασμένη εμπιστοσύνη μου σε αυτούς. Ελπίζω ότι θα μου επέτρεπαν όμως να ρίξω στο τραπέζι διαβούλευσης μερικές ενδείξεις που στην μακρόχρονη πορεία μου συνάντησα και εκτίμησα.

Το 1970 όταν σπούδαζα και εργαζόμουν στις Μεσοδυτικές Πολιτείες των ΗΠΑ γνώρισα τον Θεσμό του «From Farmers to Farmer» (Από Αγρότες σε Αγρότη). Βίωσα τότε την δύναμη της έμπρακτης αλληλεγγύης ανάμεσα στους αγρότες σε περιβάλλον άκρως επιθετικό που δεν είναι του παρόντος να περιγράψω που όμως προβλέπω να βιώσουμε πολύ σύντομα και εδώ. Ήταν τόσο δυνατή η επιρροή πάνω μου που έβαλα σαν πρώτο στόχο, όταν θα επέστρεφα στην Πατρίδα (γύρισα το '74), να εκδώσω ένα έντυπο η κυκλοφορία του οποίου δε θα στόχευε στην διαμαρτυρία και διεκδίκηση των Αγροτών

(κάτι που πολλοί άλλοι ανέλαβαν ούτως η άλλως) αλλά στην αλληλέγγυα και αφιλοκερδή ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών που θα προέκυπταν από την εμπλοκή και την επίλυσή τους από τους ίδιους τους Αγρότες στα δικά τους Αγροκτήματα.

Δε θέλω να δώσω την εντύπωση ότι προτείνω την αποκοπή των επίσης πολύ αγαπητών ερευνητών των ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων. Η συμμετοχή τους είναι όχι μόνο ευπρόσδεκτη αλλά και αναγκαία στο σχήμα που προτείνω, τα αποτελέσματα της προσφοράς τους όμως, επιπλέον των επιστημονικών δημοσιεύσεων, θα πρέπει να έχουν τύχει την δοκιμασία αγρονομικής, ζωοτεχνικής και οικονομικής εφαρμογής στον αγρό ή στον στάβλο κάποιου αγρότη ή κτηνοτρόφου μέλους του δικτύου που με την σειρά του θα τα κοινοποιήσει, δίνοντας την αρμόζουσα αναγνώριση στον συνεργάτη Επιστήμονα Ερευνητή.

Όλη αυτή η δικτύωση απαιτεί αλτρουισμό, διαφάνεια, εμπιστοσύνη και καλή οργάνωση, προϋποθέσεις που ο ΑΙΓΙΟΠΑΣ έχει ήδη αποδείξει ότι μπορεί να καλύψει. Αν θυμάμαι καλά, ένα από τα δυνατά σημεία των μαθημάτων μέσω Zoom της προηγούμενης περιόδου ήταν και η επικοινωνία και καλλιέργεια σχέσεων των μαθητών μεταξύ μας αλλά και με τους επιστήμονες ερευνητές.

Αν έχω καταχραστεί το βήμα του περιοδικού ΚΙΒΩΤΟΣ παρακαλώ να δείξετε κατανόηση, για μένα ήταν μια έκφραση αγάπης μαζί με τις ευχές μου για την νέα περίοδο δράσης.

Μέρες **Ανοικτών Αγροκτημάτων** στη Βασιλειάδα Καστοριάς

24-25_9_2022
ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Της **Σέβης Λιούζα**

Οικολογικό Αγρόκτημα BioFRU,
Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑ Καστοριάς

Το Σαββατοκύριακο 24-25 Σεπτεμβρίου, στη Βασιλειάδα της Καστοριάς, το οικολογικό αγρόκτημα «Biofru» συμμετείχε στην εκδήλωση «Μέρες Ανοικτών Αγροκτημάτων» (Open farm days) του δικτύου Open farm (<https://openfarm.gr/>). Σκοπός αυτών των εκδηλώσεων είναι να φέρουν σε επαφή ανθρώπους που ενδιαφέρονται για την προέλευση της τροφής τους, με επιλεγμένα αγροκτήματα και μονάδες μεταποίησης, που παράγουν ποιοτικά προϊόντα!

Παρότι μόλις η δεύτερη φορά που το αγρόκτημα άνοιξε τις πόρτες του σε μία τέτοια εκδήλωση (η πρώτη ήταν τον Μάιο του 2022), ο κόσμος έδειξε να αγαλιάζει το εγχείρημα, αφού περισσότεροι από 70 μικροί και μεγάλοι επισκέπτες ξεναγήθηκαν στο αγρόκτημα, δοκίμασαν φρέσκα και μεταποιημένα προϊόντα και συζήτησαν για τη βιολογική καλλιέργεια.

Ως εστιακό σημείο του Αιγίλοπα, το αγρόκτημα «Biofru» έχει δημιουργήσει έναν οπωρώνα με παραδοσιακές ποικιλίες μήλων και αχλαδιών. Οι επισκέπτες όχι μόνο ενημερώθηκαν για την προσπάθεια της διατήρησης αυτών των ποικιλιών, αλλά είχαν και την ευκαιρία να γευτούν και να αξιολογήσουν κάποιες από αυτές. Η διαδικασία της αξιολόγησης των ποικιλιών είναι πολύ σημαντικό κομμάτι για τα επόμενα βήματα του οπωρώνα. Τα χαρακτηριστικά που εξετάστηκαν είχαν να κάνουν με τη γεύση, το άρωμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή. Αυτά είναι συνήθως τα πρώτα χαρακτηριστικά που ξεχωρίζουν κάποιες από τις ποικιλίες, και σε επόμενη φάση εξετάζουμε ανθεκτικότητα, συντηρησιμότητα, δομή του δέντρου, τρόπος ανάπτυξης κτλ.

Μέχρι σήμερα, έχουν συλλεχθεί στο αγρόκτημα «Biofru» έως και 130 παραδοσιακές ποικιλίες μήλων και ακόμα 65 ποικιλίες αχλαδιών από την ευρύτερη περιοχή της Δυτ. Μακεδονίας αλλά και της Ηπείρου. Με τον αρχικό στόχο της διάσωσης των ποικιλιών αυτών να έχει επιτευχθεί, τα επόμενα βήματα είναι η αναπαραγωγή και η διάδοση τους σε ενδιαφερόμενους καλλιεργητές, αλλά και η διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης αυτών των ποικιλιών για εμπορικούς σκοπούς.

5η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας & Χειροτεχνίας Καστοριάς

26-28_8_2022
ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Της **Σέβης Λιούζα**

Οικολογικό Αγρόκτημα BioFRU,
Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑ Καστοριάς

Η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας Καστοριάς πραγματοποιήθηκε στις 26-28 Αυγούστου για πέμπτη χρονιά. Σε μία αρκετά δύσκολη περίοδο για όλους, φέτος στη γιορτή καταφέραμε να συμμετέχουν 25 εκθέτες, από τους οποίους οι μισοί περίπου ήταν από την ευρύτερη περιοχή της Καστοριάς, ενώ οι υπόλοιποι από διαφορετικές γωνιές της Ελλάδας, από Κοζάνη, Πτολεμαίδα, Θεσσαλονίκη, Πιερία, Ιωάννινα, Τρίκαλα, Λάρισα, Βόλο. Πέρα από τους παραγωγούς και τους χειροτέχνες, στην έκθεση συμμετείχαν συλλογικότητες, φορείς και συνεργατικά εγχειρήματα από Καστοριά, Θεσσαλονίκη και Βόλο που παρουσίασαν το έργο τους. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους συμμετέχοντες -οικοπαραγωγούς, χειροτέχνες, συλλογικότητες και μουσικούς- που στήριξαν για άλλη μια φορά την προσπάθειά μας να διαδώσουμε μέσω της γιορτής αυτής την ανάγκη για καθαρή τροφή, για φιλική προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο καλλιέργεια της γης και φυσικά για συνεργατικότητα.

Παράλληλα με την έκθεση οικολογικών προϊόντων, υπήρχαν εργαστήρια, σεμινάρια, ομιλίες καθώς και δράσεις για τους μικρούς μας φίλους. Εργαστήρια χαρτικής, ζωγραφικής, καλαθοπλεκτικής, κατασκευής κερομάντιλων, παραμυθοπαιχνίδια! Μικροί και μεγάλοι που συμμετείχαν στις δράσεις μας είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν μια μουσική παράσταση κουκλοθέατρου και μια θεατρική αφήγηση παραμυθιού. Επίσης, μάθαμε για τη συλλογή, την καλλιέργεια και την αποξήρανση βοτάνων, γνωρίσαμε την ιστορία της μύρας και πως παρασκευάζονται τα διάφερα είδη της και φυσικά για ακόμη μία χρονιά ζυμώσαμε το δικό μας ψωμί!

Η περιβαλλοντική οργάνωση Καλλιστώ μοιράστηκε μαζί μας την εμπειρία της σε ζητήματα που αφορούν τη συνύπαρξη του ανθρώπου με την αρκούδα και τι μπορούμε να

Οικοτρόπιο

Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας

@ Χειροτεχνίας Καστοριάς

FB: oikotropio

κάνουμε σε περίπτωση συνάντησης με ένα τέτοιο ζώο. Επιπλέον, αναλύσαμε τι σημαίνει να ζούμε δίπλα σε μια προστατευόμενη περιοχή του δικτύου NATURA 2000, τι γίνεται για τη διαχείρισή της αυτή τη στιγμή και πως οι ανθρώπινες δραστηριότητες μπορούν να συμβαδίζουν με την προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος, ένα φλέγον θέμα που συζητήσαμε είναι τι γίνεται με τα σιτηρά και την τροφή μας και πως μπορούμε να ξεπεράσουμε την επισιτιστική κρίση που βιώνουμε.

Τη γιορτή αγκάλιασε για άλλη μια χρονιά ο Δήμος και η Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, προσφέροντας την υποστήριξή τους στη διοργάνωση, και τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα γι' αυτό.

Ευχαριστούμε επίσης την Εταιρεία Προ-

στασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς που φιλοξένησε και φέτος τη γιορτή στον χώρο της, καθώς και τον Αιγίλοπα - Δίκτυο για τη βιοποικιλότητα και την οικολογία στη γεωργία, που υποστήριξε κι αυτός με τη σειρά του την προσπάθεια αυτή. Φυσικά δεν θα μπορούσαμε να μην ευχαριστήσουμε και τα τοπικά και μη μέσα ενημέρωσης που διέδωσαν με τον τρόπο τους τη διοργάνωση της γιορτής και ενίσχυσαν την επισκεψιμότητα της.

Τέλος, ήταν χαρά μας που είδαμε μικρούς και μεγάλους από την ευρύτερη περιοχή της Καστοριάς και της Δυτ. Μακεδονίας να επισκέπτονται τη γιορτή μας. Μια γιορτή για την οικολογία, για τον σεβασμό στη φύση και τον άνθρωπο, μια συνάντηση οικοπαραγωγών και καταναλωτών! Συζητήσεις, ανταλλαγές ιδεών και απόψεων, συμμετοχές σε δράσεις, σεμινάρια και ομιλίες, γευστικές απολαύσεις φυσικών προϊόντων και βεβαίως μουσικές βραδιές συνθέτουν την εμπειρία που βίωσαν οι επισκέπτες, οι συμμετέχοντες αλλά και οι διοργανωτές της γιορτής. Ευχόμαστε να ανταμώσουμε και του χρόνου ακόμα περισσότεροι!

6η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΗΓΕΝΕΙΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ

Διασώζουμε τις τοπικές ποικιλίες - Χρησιμοποιούμε τις τοπικές ποικιλίες

31_5 - 1_6_2022
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στις 31 Μαΐου -1 Ιουνίου 2022 διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη η 6η Επιστημονική Συνάντηση για τις τοπικές και γηγενείς ποικιλίες.

Στη Συνάντηση αναδείχθηκαν θέματα όπως η διατήρηση των τοπικών και γηγενών ποικιλιών στον αγρό, η μελέτη των φυτικών γενετικών πόρων, ο ρόλος τους στην κλιματική αλλαγή και η σημασία τους για την επισιτιστική ασφάλεια, η ιστορία τους καθώς και θέματα που αφορούν στην οικονομική αξία των ποικιλιών στην πρωτογενή παραγωγή και τον αγροδιατροφικό τομέα. Επιπλέον στη δεύτερη ημέρα της Συνάντησης ομιλητές από το εξωτερικό που παρουσίασαν παραδείγματα διατήρησης και αξιοποίησης των φυτικών γενετικών πόρων στην Ευρώπη, ζητήματα νομοθεσίας αλλά και πολιτικές έρευνας και καινοτομίας εντός της ΕΕ, θέματα γύρω από την ιστορία και αρχαιολογία των ποικιλιών ενώ αναλύθηκε ο ρόλος των Τραπεζών Γενετικού Υλικού στη διατήρηση της γενετικής ποικιλότητας των γηγενών και τοπικών ποικιλιών. Διοργανώθηκαν επίσης συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας που έδωσαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν και να αλληλεπιδράσουν εκπρόσωποι καλλιεργητών, επιχειρηματίες του πρωτογενούς τομέα, ερευνητές, εκπρόσωποι κρατικών φορέων και μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ).

Ανυσυχώντας για τις συνεχή παραμέληση των τοπικών ποικιλιών, λόγω της εντατικοποίησης της γεωργίας, των νόμων και των πολιτικών, που αφορούν τους σπόρους και την πνευματική ιδιοκτησία, η 6η Επιστημονική Συνάντηση Τοπικών και Γηγενών Ποικιλιών υιοθέτησε τη Διακήρυξη της Θεσσαλονίκης.

Διαειδική και ενδοειδική ποικιλότητα περουμενών πατατών

Η Διακήρυξη της Θεσσαλονίκης, όπως διαμορφώνεται από την 6η διεθνή επιστημονική συνάντηση στέλνει ηχηρό μήνυμα για τη διάσωση των γηγενών γεωργικών ειδών και ποικιλιών, «εδώ και τώρα» και θέτει επίσης στο επίκεντρο τα ζητήματα της επισιτιστικής ασφάλειας και της παγκόσμιας διατροφής, καθώς και την επιτυχή αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, που απειλούν την επάρκεια σε τρόφιμα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Την 6η Επιστημονική Συνάντηση διοργάνωσαν η Κοσμητεία Γεωπονίας, Δασοπονίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, το τμήμα Γεωπονίας και το τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η διοργάνωση έγινε υπό την αιγίδα των υπουργείων Εσωτερικών (Μακεδονίας-Θράκης) και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ως συνδιοργανωτές συμμετείχαν,

ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, το Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων, η Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού, η Ένωση Αγροτών Βιοκαλλιεργητών Βόρειας Ελλάδας, το Εργαστήριο Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας ΑΠΘ Ε.Δ.Α.Ε., και τα στελέχη του ερευνητικού προγράμματος Plant Cult ERC του Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας και Καινοτομίας του ΑΠΘ. Στην οργανωτική - επιστημονική επιτροπή της συνάντησης συμμετείχε ο συντονιστής του Δικτύου του ΑΙΓΙΟΠΑ Κώστας Κουτής.

Διαβάστε εδώ τη Διακήρυξη της Θεσσαλονίκης

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Let's Liberate Diversity! 11^ο Forum

27-29_10_2022

Βουδαπέστη
ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Της **Σέβης Λιούζα**

Οικολογικό Αγρόκτημα ΒιοFRU,
Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΟΠΑ Καστοριάς

Το ευρωπαϊκό δίκτυο "Ευρωπαϊκός Συντονισμός Ας απελευθερώσουμε τη Βιοποικιλότητα" (European Coordination Let's Liberate Diversity!, www.liberatediversity.org), έχει τις ρίζες του στις ετήσιες συναντήσεις που διοργανώνονται ανά την Ευρώπη για την γεωργική βιοποικιλότητα. Από το 1ο φόρουμ, το 2005 στην Γαλλία, μέχρι και το 11^ο που διοργανώθηκε φέτος στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας (27-29/10/2022), ο στόχος του LLD είναι να αναπτύξει το θέμα της γεωργικής ποικιλομορφίας συνδέοντας το έργο και τις εμπειρίες των διαφόρων εμπλεκόμενων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης του κοινού, και την προώθηση μιας οριζόντιας και συμμετοχικής διάδοσης γνώσεων και εμπειρογνομοσύνης.

Το φετινό φόρουμ διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Magház, την ουγγρική οργάνωση για τη διάσωση των σπόρων όπου από το 2012 που δημιουργήθηκε, εργάζεται πάνω στη συμμετοχική διαχείριση και την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την αγροβιοποικιλότητα στην Ουγγαρία. Το πρόγραμμα του φόρουμ περιλάμβανε εργαστήρια, εξωτερικές επισκέψεις, γευσίγνωσια ψωμιού και μπίρας, ανταλλαγές σπόρων και πολλά άλλα. Το παρόν έδωσαν 68 οργανώσεις από 28 χώρες με συνολικά 120 συμμετέχοντες!

Σε αυτό το πλαίσιο και με τη συμμετοχή των κύριων εθνικών οργανώσεων, είναι δυνατό να εμπλακούν οι αγροτικές κοινότητες και οι τοπικές επισημες ή/και άτυπες ομάδες σε μια ευρωπαϊκή συζήτηση. Μέσα σε αυτές τις κοινότητες διατηρείται η γνώση για την καλλιέργεια, τη διατήρηση και τη χρήση τοπικών ποικιλιών. Αυτό είναι καθοριστικής σημασίας όταν λάβουμε υπόψη την ισχυρή γενετική διάβρωση (απώλεια της γενετικής παραλλακτικότητας μεταξύ ή και εντός πληθυσμών ή ποικιλιών) και τη χρήση ομοιόμορφων ποικιλιών στα συστήματα παραγωγής τροφής.

Οι σπόροι διαμορφώνουν τα γεωργικά συστήματα στα οποία θα καλλιεργηθούν, και η ποιότητά τους είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση καλής παραγωγής για τους αγρότες. Παράλληλα όμως, οι σπόροι έχουν και μια ιδιαίτερη σύνδεση με την κοινωνία που τους απομακρύνει από το να

είναι απλώς ένα μέσο παραγωγής στη γεωργία. Πράγματι, τα ονόματα των ποικιλιών και τα χαρακτηριστικά τους συνδέονται με την ιστορία μας, οι γεύσεις και τα αρώματα συνδέονται με την παράδοση και την κουζίνα μας.

Αυτοί που ελέγχουν τους σπόρους, ελέγχουν το σύστημα διατροφής και το τι βάζουμε στα πιάτα μας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το να μιλάμε για σπόρους δεν είναι εύκολο και αγγίζει συναισθηματικές χορδές που συνήθως δεν λαμβάνονται υπόψη από τις τεχνικές έννοιες και λεπτομέρειες με τις οποίες συνήθως προσεγγίζουμε τα αγροτικά ζητήματα. Χωρίς να κατανοήσουμε όλα αυτά τα νήματα που συνδέουν τους σπόρους με την κοινωνία, δεν μπορεί να γίνει σοβαρή πολιτική σχετικά με τους σπόρους που να μπορεί να ανταποκριθεί σε όλες τις προσδοκίες των πολλών και διαφορετικών ενδιαφερομένων.

Το φόρουμ ξεκίνησε με την Γενική Συνέλευση του δικτύου όπου για αρχή υποδεχτήκαμε ως νέο μέλος την δανέζικη οργάνωση για τη διάσωση των σπόρων «Danish Seed Savers». Συνολικά πλέον το δίκτυο αποτελείται από 20 οργανώσεις σε 18 χώρες της Ευρώπης. Ένας επίσης πολύ σημαντικός στόχος που επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια της συνέλευσης ήταν η ψήφιση του νέου καταστατικού, μια διαδικασία που ξεκίνησε από τη συνέλευση του 2021 στη Βαρκελώνη και πλέον ολοκληρώθηκε. Το νέο καταστατικό, επομένως, αντιπροσωπεύει το νέο θεμέλιο για μελλοντικές δραστηριότητες, καθορίζοντας τους στόχους και την ταυτότητα του EC-LLD σε μια κοινή προσέγγιση. Επίσης, παρουσιάστηκε το έργο της Ομάδας Εργασίας σχετικά με την νομοθεσία για τους σπόρους καθώς και της Ομάδας Εργασίας Δεοντολογίας ενώ τέθηκε σε συζήτηση η δημιουργία μιας νέας Ομάδας Εργασίας με αντικείμενο την εύρεση πόρων και τη συνεργασία των μελών του δικτύου.

Το πρόγραμμα του φόρουμ περιλάμβανε εργαστήρια- συζητήσεις για τους νέους ΓΤΟ, την γεωργική βιοποικιλότητα, την ευρωπαϊκή νομοθεσία εμπορίας σπόρων, τις πατέντες, τα δικαιώματα των γεωργών, τα κοινά αγαθά, την ανθεκτικότητα των αγροδιατροφικών συστημάτων και την διατροφική κυριαρχία- αυτονομία των γεωργών.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Βαλκανικό Δίκτυο Σπόρων

Εμείς, 16 οργανισμοί και ιδρύματα που δραστηριοποιούμαστε στα Βαλκάνια έχουμε συμφωνήσει σε ένα Μνημόνιο Κατανόησης (MoU) για τη δημιουργία του Βαλκανικού Δικτύου Σπόρων. Σκοπός του δικτύου είναι να αυξήσει τη διατήρηση, προστασία και αειφορική χρήση των φυτογενετικών πόρων στη γεωργία. Οι δραστηριότητες θα στοχεύουν στην τόνωση των ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων και στη δημιουργία ενός παραδείγματος συνεργασίας, μέσω της πλούσιας βιοποικιλότητας και της γεωργικής κληρονομιάς των Βαλκανίων.

Ως ένα δίκτυο διατηρητών σπόρων, βελτιωτών, επιστημόνων, γεωργών, κηπουρών, ενώσεων, οργανισμών, ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, πιστεύουμε ότι θα συνεργαστούμε για να υποστηρίξουμε τις τοπικές κοινότητες γεωργών, γυναικών και νέων για την προστασία της κοινής μας παραδοσιακής γνώσης της γεωργίας και παράδοσης στη διατροφή.

Έχουμε επίγνωση της τεράστιας συμβολής που μπορούν να έχουν οι μικροκαλλιέργητες είτε στον μετριασμό είτε στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Ως εκ τούτου, εστιάζουμε στην επιστήμη που βασίζεται στην κοινωνία των κοινοτήτων ως το κλειδί για τη διατήρηση των φυτικών γενετικών πόρων που είναι καλά προσαρμοσμένοι στις χαμηλές εισροές και την αειφορική γεωργία - ειδικά τη βιολογική γεωργία - για να αντιμετωπίσουμε τις τρέχουσες περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις/κρίσεις. Επίσης, εστιάζουμε στη διατήρηση, προστασία και αύξηση της βιοποικιλότητας για τη διασφάλιση της επάρκειας, ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων για τους πολίτες στις μέρες μας και για τις επόμενες γενιές.

Επικοινωνία:

Πρόεδρος: Gordana Đurić,
E: gordanadjuric@protonmail.com

Γραμματεία:
Κώστας Κουτής,
E: info@aegilops.gr

27-29_10_2022

**Βουκουρέστι
ΡΟΥΜΑΝΙΑ**

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ

1. **ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ** – Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία, Ελλάδα
2. Αστική Εταιρεία **FABIA CSB**, Βόρεια Μακεδονία
3. Ίδρυμα **Alica** (Ίδρυμα για τη Γεωργική Βιοποικιλότητα και την Αγροοικολογία), Βοσνία-Ερζεγοβίνη
4. **Ινστιτούτο Γεωργικής Έρευνας (ARI)**, Κύπρος
5. **Ινστιτούτο Γεωργικής Έρευνας στις Κηπευτικές Καλλιέργειες Maritsa (MVCRI)**, Βουλγαρία
6. **Ινστιτούτο Φυτικών Γενετικών Πόρων "Konstantin Malkov"**, Βουλγαρία
7. **Ινστιτούτο Φυτογενετικών Πόρων**, Γεωργικό Πανεπιστήμιο Τιράνων, Αλβανία
8. Κοινοτική Τοπική Τράπεζα Σπόρων **Bushat (COSPE)**, Αλβανία
9. **Lipa dooe! - Βιοκαλλιέργειες**, Βόρεια Μακεδονία
10. Οικολογική Κίνηση **"Frame of life"**, Σερβία
11. **Σιτώ**- Δίκτυο Διατήρησης Παραδοσιακών Σπόρων, Ελλάδα
12. Σύλλογος **ARCHE NOAH**, Αυστρία
13. Σύλλογος Βιολογικής Γεωργίας (ΟΟΑ), Αλβανία
14. Σύλλογος **Romania in Transition**, Ρουμανία
15. Σύλλογος Φυτικών Γενετικών Πόρων (APGR), Αλβανία
16. **Zelena Mreža Aktivističkih Grupa (ZMAG)**, Κροατία

Νέα είδη για την παγκόσμια χλωρίδα από περιοχές του Κιλκίς

Του **Βασίλη Ιωαννίδη**
Γεωπόνου
ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ, Εστιακό Σημείο Κιλκίς

Σύμφωνα με τις αναφορές σε επιστημονικά περιοδικά, στην Ελληνική χλωρίδα προστέθηκαν τον χρόνο που μας πέρασε έξι νέα φυτικά είδη. Τα δύο από αυτά προέρχονται από την περιοχή του Κιλκίς.

Συγκεκριμένα για το 2022 ανακοινώθηκαν τρία είδη από το γένος *Taraxacum* (Ραδίκια), ένα είδος από το γένος *Anthemis* (Μαργαρίτες), ένα είδος από το γένος των κρεμμυδιών *Allium* και ένα είδος από το γένος *Verbascum* (Φλώμοι). Τα δύο τελευταία καταγράφηκαν για πρώτη φορά στο Κιλκίς και ειδικότερα στις περιοχές κοντά στην Γουμένισσα και τη λίμνη Δοϊράνη.

Τα δύο νέα είδη για την επιστήμη είναι το *Allium goumenissanum* Ioannidis & Tzanoud., του οποίου η πρώτη ανακοίνωση έγινε στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό *Phytotaxa* 554: 60 και σύμφωνα με την ανακοίνωση οι καταγραφές του προσδιορίζονται σε περιοχές του Κιλκίς με την Γουμένισσα και την Πηγή του Κιλκίς να είναι οι περιοχές πρώτης καταγραφής και οι περιοχές της Αξιούπολης και των Κάτω Θεοδωρακίων να ακολουθούν. Για το ίδιο είδος ενδιαφέρθηκε μέσα στο 2022 και ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Ολομους στην Τσεχία Martin Duchoslav ο οποίος το συνάντησε μετά από την ανακοίνωση, σε εξερευνήσεις του σε περιοχές της Πιερίας. Το είδος έχει ενταχθεί πλέον στους χλωριδικούς καταλόγους της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρίας με τον χαρακτηρισμό Ενδημικό και Περιορισμένης Εξάπλωσης.

Η ανακοίνωση του δεύτερου είδους *Verbascum salicifolium* Zograf., Ioannidis, Liveri & Dimor. έγινε και αυτή στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό *Phytotaxa* 552: 183, με τις μοναδικές καταγραφές του είδους να περιορίζονται στην λίμνη Δοϊράνη. Η πολύ μικρή περιοχή εξάπλωσης του νέου για την επιστήμη είδους που δεν ξεπερνά τα 5Km², το κατέταξε στη διεθνή λίστα των ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση (IUCN) με τον χαρακτηρισμό Κρισίμως Κινδυνεύων-Critically Endangered (CR). Και αυτό το είδος βρίσκεται πλέον στον κατάλογο των φυτικών ειδών της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρίας με τον χαρακτηρισμό Ενδημικό και Περιορισμένης Εξάπλωσης.

Allium goumenissanum

Verbascum salicifolium

Δείτε περισσότερα για τη χλωρίδα του νομού Κιλκίς

Χωροθέτηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)

Της **Σέβης Λιούζα**

Δασολόγου MSc

και

Του **Γιάννη Θεοδωρόπουλου**

Περιβαλλοντολόγου MSc

Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών

Τα τελευταία χρόνια, η εγκατάσταση μονάδων παραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Ελλάδας, καταδεικνύει πως οι ΑΠΕ δεν είναι η «καταπράσινη» λύση που όλοι μας ελπίζαμε για δεκαετίες. Στη χώρα μας, η βεβαιωμένη και ανεξέλεγκτη επέκταση των υποδομών αυτών, δυστυχώς σχεδιάζεται και υλοποιείται, σχεδόν αποκλειστικά, σε φυσικές περιοχές που έως τώρα παρέμεναν αλώβητες από τη βαριά ανθρώπινη μπότα. Όπως είναι όμως λογικό και επόμενο για κάθε βαριά βιομηχανική δραστηριότητα, η εγκατάσταση ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στη βιοποικιλότητα, οι οποίες μεγεθύνονται δραματικά όταν κάτι τέτοιο λαμβάνει χώρα σε περιοχές με υψηλή οικολογική αξία, όπως οι περιοχές του Δικτύου NATURA 2000.

Σίγουρα, εύκολες λύσεις δεν υπάρχουν. Η επιτακτική ανάγκη αποτροπής της επερχόμενης κλιματικής καταστροφής, καθιστά κρίσιμη τη μετάβαση σε κοινωνίες μηδενικού άνθρακα. Ωστόσο, η παρούσα απόπειρα προσαρμογής στην κρίση, οδηγεί σε ένα οξύμωρο, απολύτως σαφές σε όσους ασχολούνται άμεσα ή έμμεσα με τα ζητήματα της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Στο ότι δηλαδή, αυτή τη στιγμή, οι δύο μεγαλύτερες απειλές για τη βιοποικιλότητα στην Ελλάδα είναι: α) η κλιματική αλλαγή και β) η ανεξέλεγκτη επέλαση των ΑΠΕ (που υποτίθεται πως έρχεται ως απάντηση στην πρώτη απειλή). Ουσιαστικά μοιάζει να επιχειρούμε να προστατέψουμε το περιβάλλον, καταστρέφοντάς το με άλλον, εξίσου αποτελεσματικό τρόπο.

Οι ΑΠΕ μπορούν και πρέπει (υπό προϋποθέσεις βέβαια!) να είναι κρίσιμο κομμάτι της αντιμετώπισης της επερχόμενης κλιματικής καταστροφής. Η γενικευμένη δαιμονοποίηση των ΑΠΕ επομένως, είναι αυτουπονομευτική. Μακράν προτιμότερο θα ήταν το να εστιάζουμε την κριτική μας σε ζητήματα, όπως είναι η σχεδιαζόμενη μαζική και με λάθος κριτήρια εγκατάστασή τους στις τελευταίες άγριες και απομονωμένες από τον άνθρωπο περιοχές. Οι διάφορες μορφές εκμετάλλευσης των ΑΠΕ θα έπρεπε να εγκαθίστανται, κατά αυστηρή προτεραιότητα, σε ήδη τροποποιημένη γη (δομημένο περιβάλλον, εντατικές καλλιέργειες, βιομηχανικές περιοχές κτλ.) και σε μεγέθη που να εντάσσονται αρμονικά σε αυτήν.

Ροδοπελεκάνοι - θύματα πρόσκρουσης σε ανεμογεννήτριες

Σύμφωνα με τους στόχους του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), το 2030 θα πρέπει η εγκατεστημένη ισχύς από ΑΠΕ να φτάνει τα 15,7 GW¹. Αυτή τη στιγμή έχουμε ήδη 9,4 GW εγκατεστημένα από ΑΠΕ², γεγονός που δείχνει ότι είμαστε αρκετά κοντά στον στόχο μας. Ωστόσο αν κοιτάξει κανείς τον χάρτη της ΡΑΕ (Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας) που περιλαμβάνει όλα τα έργα ΑΠΕ (αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς, μικρά υδροηλεκτρικά, μονάδες αποθήκευσης κτλ), τα υπό αδειοδότηση έργα καλύπτουν σχεδόν ολοκληρωτικά την επιφάνεια της χώρας, από τις μικρές βραχονησίδες μέχρι τις απάτητες βουνοκορφές. Είναι σαφές ότι για να επιτευχθούν οι στόχοι του ΕΣΕΚ, δεν υπάρχει κανένας λόγος να εγκριθεί και τελικά να εγκατασταθεί παρά ένα μικρό ποσοστό έργων.

Ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα του ελάχιστου χώρου που χρειάζεται να καλυφθεί από ΑΠΕ παρουσιάζεται στο έργο **«Αιολικά πάρκα και στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης: βέλτιστη προσέγγιση ως προς την κατάτμηση και την αλλαγή χρήσης γης»** του Εργαστηρίου Διατήρησης της Βιοποικιλότη-

¹ Μελέτη επάρκειας ισχύος για την περίοδο 2020 - 2030 του ΑΔΜΗΕ

² Στοιχεία από το συνοπτικό πληροφοριακό δελτίο Μαΐου 2022 του ΔΑΠΕΕΠ (Διαχειριστής ΑΠΕ & Εγγυήσεων Προέλευσης)

τας του Παν. Ιωαννίνων. Αν και επικεντρώνεται μόνο στα αιολικά πάρκα και τη χωροθέτησή τους, η ερευνητική εργασία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ακόμα και αφού εξαιρέσουμε σχεδόν τη μισή Ελλάδα (το 58,6% για την ακρίβεια) ως περιοχές υψηλής φυσικής αξίας (προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000, περιοχές άνευ δρόμων, οικολογικά ευαίσθητες περιοχές κτλ), αρκεί ένα μικρό ποσοστό (μόλις το 1,22%) της υπόλοιπης μισής Ελλάδας για να επιτύχουμε τους στόχους του 2030. Το μόνο που χρειάζεται είναι στρατηγικός σχεδιασμός, ο οποίος θα βάζει σε προτεραιότητα τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος και δεν θα επαφίεται αποκλειστικά στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των εργολάβων.

Αυτή τη στιγμή βρίσκεται υπό διαμόρφωση ένα νέο χωροταξικό σχέδιο για την εγκατάσταση ΑΠΕ στην Ελλάδα, ωστόσο μέχρι να ολοκληρωθεί, τηρείται το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας του 2008 (ΦΕΚ 2464/Β/03.12.2008). Το παραπάνω Χωροταξικό Σχέδιο θεωρείται πλέον παρωχημένο, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη την επιδείνωση της κατάστασης της βιοποικιλότητας παγκοσμίως και στην Ελλάδα, την τεχνολογική εξέλιξη των ΑΠΕ, καθώς και κοινωνικά κριτήρια.

Βάση ανεμογεννήτριας

Τη στιγμή που γράφεται το παρόν κείμενο η Ελλάδα έλαβε αιτιολογημένη γνώμη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μη συμμόρφωση με την Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) κατά τον σχεδιασμό έργων αιολικής ενέργειας. Σύμφωνα με την Οδηγία, σχέδια και έργα που είναι πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 πρέπει να υποβάλλονται σε δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών. Ωστόσο, το υφιστάμενο χωροταξικό σχέδιο δεν προβλέπει κάτι τέτοιο και άρα αυτό σημαίνει ότι βάσει του σχεδίου εγκρίνονται έργα που δεν συμμορφώνονται με την ενωσιακή νομοθεσία. Η επιτροπή είχε κάνει συστάσεις στη χώρα μας για τη μη συμμόρφωσή της ήδη από το 2014 με προειδοποιητική επιστολή. Το επόμενο βήμα είναι η παραπομπή της χώρας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Η διείδυση των ΑΠΕ στον ενεργειακό σχεδιασμό είναι συμβατική και αναπόφευκτη υποχρέωση της χώρας. Παράλληλα ωστόσο, η χώρα δεσμεύεται να ακολουθεί τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Οι βιομηχανικού τύπου ΑΠΕ (κυρίως αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα μεγάλης κλίμακας) σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής φυσικής αξίας, δεν έχουν κανένα χαρακτηριστικό αειφόρου ανάπτυξης. Οι εγκαταστάσεις τέτοιων ΑΠΕ καθώς και τα συνοδά τους έργα, μπορούν να επηρεάσουν σημαντικότετα το καθεστώς διατήρησης πολλών ειδών, καθώς προκαλούν υποβάθμιση, κατακερματισμό, ακόμα και πλήρη κατάληψη των κρίσιμων ενδιαιτημάτων τους.

Αυξημένη θνησιμότητα λόγω πρόσκρουσης πουλιών και νυχτερίδων σε έλικες ανεμογεννητριών, εκτοπισμός προστατευόμενων ειδών λόγω κατάληψης χώρου (αρπακτικά πουλιά, λύκος, αρκούδα), κατάληψη και απώλεια ενδιαιτήματος για είδη χλωρίδας, διανοίξεις δρόμων σε αδιατάρακτες περιοχές υψηλής φυσικότητας και όχληση, μείωση αναπαραγωγικής επιτυχίας λόγω απώλειας ή/ και κατάτμησης κρίσιμων θέσεων φωλεοποίησης (τόσο για αρπακτικά πουλιά όσο και για μεγάλα θηλαστικά), είναι μόνο κάποιες από τις σημαντικές επιπτώσεις των εγκαταστάσεων ΑΠΕ. Η άγρια φύση, πανίδα και χλωρίδα, έχει απόλυτη ανάγκη για χώρους πολύ χαμηλής όχλησης.

Επιπλέον, ας μην ξεχνάμε ότι είμαστε τυχεροί να ζούμε σε μία χώρα που αποτελεί παγκόσμιο hotspot βιοποικιλότητας, ενώ και σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι από τις πλουσιότερες χώρες σε ποικιλία ειδών χλωρίδας και πανίδας καθώς και ενδημισμού. Σε μια εποχή που ο αντίκτυπος του ανησυχητικού ρυθμού απώλειας της βιοποικιλότητας παγκοσμίως, αλλά και στην Ευρώπη, μοιάζει να είναι τόσο καταστροφικός όσο και η κλιματική αλλαγή.

Ζούμε λοιπόν στιγμές ιστορικής σημασίας και θα πρέπει να αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων. Έχουμε ελάχιστα χρόνια για να μεταβούμε σε κοινωνίες μηδενικών εκπομπών. Μπορούμε να το επιχειρήσουμε και να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση με επιτυχία ή μπορούμε να τα θυσιάσουμε όλα στον βωμό των εργολάβων, της αλόγιστης ανάπτυξης ή ακόμα και της αδράνειας.

Πηγές

- «Μελέτη επάρκειας ισχύος για την περίοδο 2020 – 2030», ΑΔΜΗΕ, 2019
- «Συνοπτικό πληροφοριακό δελτίο ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ Μαΐου 2022», ΔΑΠΕΕΠ, 2022
- European Environment Agency, “The European environment - state and outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe”, 2019
- Kati, V., Kassara, C., Vrontisi, Z. & Moustakas, A., “The biodiversity-wind energy-land use nexus in a global biodiversity hotspot”, Science of The Total Environment, Vol. 768, 2021
- Κούτσος, Θ., Τρίγκου, Ρ. & Καλτσής, Α., «Όλα όσα θέλατε να μάθετε για τα «Αιολικά Πάρκα» στις προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000», ΕΟΕ, 2020
- ΦΕΚ 2464/Β/03.12.2008

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

Υπεράσπιση τη χώρας από την χωρίς έλεγχο εισβολή της νέας γενιάς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ)

Του **Κώστα Κουτή**

Διευθυντή, συντονιστή Δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Επιστολή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας στις 9 Φεβρουαρίου 2023

Κύριε Υπουργέ Κώστα Σκρέκα,

Για την προστασία των οικοσυστημάτων, της βιοποικιλότητας και της γεωργίας, ζητούμε σαφή τοποθέτηση της Ελλάδας στο ερχόμενο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Μαρτίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ενάντια στην πρόταση αποδυνάμωσης της ισχύουσας νομοθεσίας για τους νέους ΓΤΟ. Σας προτείνουμε να συμβάλλετε στην αποτροπή της χωρίς έλεγχο εξάπλωσης τους. Άλλωστε, εδώ και 20 χρόνια, όλες οι Ελληνικές κυβερνήσεις και το σύνολο σχεδόν των πολιτών έχουν τοποθετηθεί ενάντια στην καλλιέργεια ΓΤΟ στη χώρα μας.

Το νομοθετικό πλαίσιο για τους ΓΤΟ (Οδηγία 2001/18) δημιουργήθηκε πριν από 20 χρόνια υπό την αρμοδιότητα των υπουργών Περιβάλλοντος και ορίζει τι είναι και τι δεν είναι οι ΓΤΟ. Σας καλούμε τώρα να συζητήσετε αυτά τα θέματα με τους Υπουργούς Περιβάλλοντος των άλλων κρατών μελών και να ζητήσετε διαφάνεια και αυστηρή αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων για όλους τους νέους ΓΤΟ.

Έχουμε έντονες ανησυχίες ότι το σχέδιο της Επιτροπής της ΕΕ να εξαιρέσει ορισμένες από τις αποκαλούμενες νέες γονιδιωματικές τεχνικές (NGT-NGT) από τον ορισμό των ΓΤΟ σε επίπεδο ΕΕ - και κατά συνέπεια από τις απαιτήσεις για την αξιολόγηση κινδύνου, τη σήμανση, την παρακολούθηση και την ικνηλασιμότητα - θα αυξήσει τις υφιστάμενες πιέσεις στη βιοποικιλότητα.

Οι επτά κύριοι λόγοι για τους οποίους οι νέοι ΓΤΟ αποτελούν περιβαλλοντικό ζήτημα και θα πρέπει να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Περιβάλλοντος είναι οι εξής:

1 Η αποδέσμευσή από την ισχύουσα νομοθεσία και η χωρίς έλεγχο καλλιέργεια νέων ΓΤΟ μπορεί να έχει εκτεταμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η απορρύθμισή τους θα τους αποκλείσει από την ισχύουσα Οδηγία 2001/18 και τη συναφή ολοκληρωμένη εκτίμηση κινδύνου, την επισήμανση, την ικνηλασιμότητα και την παρακολούθηση. Η δυνητική βλάβη στο περιβάλλον θα παραμείνει, αρχικά τουλάχιστον, απараτήρητη και η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» δεν θα μπορεί να εφαρμοστεί.

2 Οι τεχνολογίες αυτές είναι τόσο νέες στη γεωργία που οι κίνδυνοι και οι ακούσιες επιπτώσεις έχουν ελάχιστα ερευνηθεί. Στα πλαίσια της ΕΕ, από το σύνολο των εξόδων για την έρευνα σχετικά με τους νέους ΓΤΟ μόνο το 1,6% δαπανήθηκε για μεθόδους ανίχνευσης, εκτίμησης κινδύνου και παρακολούθησης. Η τροποποίηση από τους ερευνητές πολλαπλών γονιδίων σε έναν οργανισμό (πολυπλεξία), οδηγεί σε νέους μη δοκιμασμένους συνδυασμούς επιπτώσεων που δυσχεραίνουν την αξιολόγηση των κινδύνων.

3 Η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη νέα τεχνολογία ΓΤΟ, η CRISPR, βασίζεται σε πολύπλοκους μηχανισμούς επιδιόρθωσης του DNA που δεν μπορούν να προβλεφθούν. Το αποτέλεσμα μπορεί να αλλάξει ζωτικά χαρακτηριστικά, όπως η ευρωστία και η σύνθεση των φυτών – και στα πλαίσια των οικοσυστημάτων μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων δεν έχει αξιολογήσει τους κινδύνους των ακούσιων επιπτώσεων των νέων ΓΤΟ.

4 Η εμπειρία με τα ήδη υπάρχοντα ΓΤ φυτά έχει δείξει ότι επιμολύνουν τη φύση καθώς διασταυρώνονται με άγρια φυτά και άλλες καλλιέργειες. Οι νέες καλλιέργειες ΓΤΟ είναι λιγότερο κατανοπτές και πιθανώς πιο πολύπλοκες. Το ποσοστό γονιμότητας και οι αποστάσεις διασταύρωσης για πολλά προβλεπόμενα νέα ΓΤ φυτά δεν έχουν μελετηθεί σχεδόν καθόλου, ενώ ο αριθμός των πιθανών άγριων εταίρων διασταύρωσης είναι μεγαλύτερος από ό,τι για τις τρέχουσες καλλιέργειες ΓΤΟ.

5 Σε άλλες χώρες, κυρίως πέρα από τον Ατλαντικό, η εμπορική καλλιέργεια ΓΤΟ– για περισσότερα από 20 έτη -έχει οδηγήσει σε αυξημένη πίεση στη φύση, μέσω της υψηλής χρήσης φυτοφαρμάκων και της εξάπλωσης των μονοκαλλιεργειών. Αυτό το μοντέλο βιομηχανικής γεωργίας αποτελεί σημαντικό παράγοντα απώλειας της βιοποικιλότητας.

6 Η δραστική μείωση της καλλιεργούμενης ποικιλομορφίας συνδέεται εν μέρει με τον αυξανόμενο εταιρικό έλεγχο των σπόρων. Όλοι οι ΓΤΟ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παράγονται με τις νέες γονιδιακές τεχνικές, NGT, καλύπτονται από πατέντες, οι οποίες απειλούν σοβαρά την πρόσβαση σε ποικίλους σπόρους. Για να αντιμετωπίσουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις, οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι χρειάζονται πρόσβαση σε σπόρους προσαρμοσμένους στις τοπικές συνθήκες, ενώ οι νέοι ΓΤΟσυνδέονται άρρηκτα με την άκρως βιομηχανική γεωργία και είναι ασύμβατοι με βιώσιμα συστήματα όπως η αγροοικολογία και η βιολογική γεωργία.

7 Η επικείμενη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής της ΕΕ έρχεται σε σύγκρουση με τους στόχους της στρατηγικής «Farm

το Fork» (Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο). Ενώ η Επιτροπή της ΕΕ θέλει να επεκτείνει την απαλλαγμένη από ΓΤΟ, βιολογική γεωργία στο 25% μέχρι το 2030, την ίδια στιγμή η κατάργηση της επισήμανσης και της διαφάνειας για τους ΓΤΟ θα καταργήσουν τη βάση της γεωργίας χωρίς ΓΤΟ-συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών και αγροοικολογικών προσεγγίσεων.

Για την απορρύθμιση των νέων ΓΤΟ δίδονται δικαιολογίες μέσω ισχυρισμών ότι θα συμβάλει στη βιωσιμότητα και την ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (GreenDeal) - θέματα εξαιρετικά σημαντικά για τους Υπουργούς Περιβάλλοντος. Αλλά ένα μεμονωμένο χαρακτηριστικό δεν απο-

τελεί απόδειξη της βιωσιμότητας, η οποία μπορεί να κριθεί μόνο με βάση ολόκληρο το σύστημα. Τα βιολογικά και αγροοικολογικά συστήματα καλλιέργειας έχουν πολλά περιβαλλοντικά οφέλη, μεταξύ άλλων για τη βιοποικιλότητα, την υγεία του εδάφους και τη δέσμευση άνθρακα. Αυτά τα γεωργικά συστήματα πρέπει να προωθούνται και όχι να απειληθούν από την απορρύθμιση των νέων ΓΤΟ.

Είναι κοινή πρακτική στην ΕΕ, ότι ομάδες εργασίας από δύο διαφορετικά συμβούλια εργάζονται από κοινού σε ένα φάκελο. Τώρα οι ομάδες εργασίας από τα Συμβούλια Γεωργίας και Περιβάλλοντος μπορούν να συνεργαστούν για την επερχόμενη νομοθετική πρόταση.

Ζητούμε από εσάς, τον Υπουργό Περιβάλλο-

ντος, να υπερασπίσετε τη χώρα από την χωρίς έλεγχο εισβολή στα Ελληνικά Οικοσυστήματα, της νέας γενιάς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ).

Σας καλούμε, κύριε Υπουργέ, να συμμετάσχετε ενεργά στη συζήτηση. Ως πρώτο βήμα, σας καλούμε να συζητήσετε τις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα από την προτεινόμενη αποδυνάμωση της εκτίμησης περιβαλλοντικού κινδύνου των νέων ΓΤΟ στο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Μαρτίου, πριν η Επιτροπή της ΕΕ δημοσιεύσει το σχέδιο νομοθεσίας της στις αρχές του καλοκαιριού του 2023.

Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας

Έναρξη της πράξης: «Εξοικονόμηση νερού και μείωση εισροών λιπασμάτων στους αμπελώνες Κεφαλονιάς» στα πλαίσια του Μέτρου 16 του ΠΑΑ 2014-2020

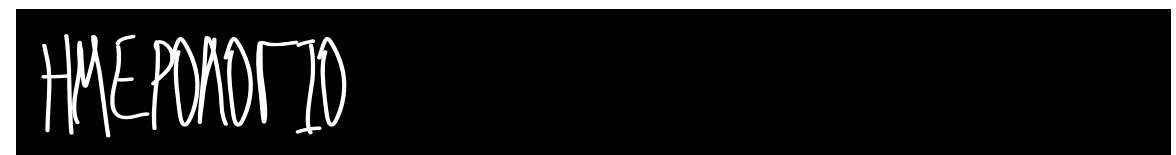
Στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (Μέτρο 16), και ειδικότερα του Υπομέτρου 16.1 – 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή», κηρύχτηκε η έναρξη υλοποίησης της πράξης περιφερειακής εμβέλειας, με τίτλο: «Εξοικονόμηση νερού και μείωση εισροών λιπασμάτων στους αμπελώνες της Κεφαλονιάς» (Μ16ΣΥΝ2-00196). Αξίζει να επισημανθεί ότι η Κεφαλονιά είναι το μοναδικό νησί του Ιονίου που παράγει οίνους ΠΟΠ, εξέχουσα θέση μεταξύ των οποίων κατέχει η «Ρομπόλα Κεφαλληνίας».

Η πράξη θα εφαρμόσει πιλοτικά καινοτόμα μέτρα, τα οποία μπορούν να εξοικονομήσουν εδαφική υγρασία κατά τα κρίσιμα στάδια της καλλιεργητικής περιόδου στους αμπελώνες της Κεφαλονιάς και να προσφέρουν σημαντικές ποσότητες θρεπτικών στοιχείων, επιτυγχάνοντας έτσι το στόχο μείωσης εισροών λιπασμάτων, σε μια περίοδο που το κόστος λίπανσης για τους παραγωγούς έχει εκτοξευτεί, λόγω της πρόσφατης ενεργειακής κρίσης. Επιπλέον, με την παρούσα δράση επιδιώκεται: α) μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και περιορισμός των απωλειών του αζώτου από έκπλυση και απονιτροποίηση, και β) διατήρηση της υγείας των εδαφών των αμπελώνων.

Η Επιχειρησιακή Ομάδα αποτελείται από 7 εταίρους, με συντονιστή φορέα τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», και ειδικότερα το Ινστιτούτο Εδαφοϋδατικών Πόρων (ΙΕΥΠ), στη Θέρμη Θεσσαλονίκης. Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας εργασίας είναι το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων, Εργαστήριο Εδαφολογίας), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Εργαστήριο Αμπελογαίας), ο Αγροτικός Οικοδομητικός Συνεταιρισμός Παραγωγών Ρομπόλας Κεφαλληνίας (‘ΟΡΕΑΛΙΟΣ ΓΗ’), η εταιρεία Συμβούλων Ανάπτυξης EURICON ΕΠΕ, το Δίκτυο για την Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στην Γεωργία (‘ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ’) και ο Δρ. Αργύριος Γεράκης, σύμβουλος γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Η πράξη έχει διάρκεια 36 μήνες, με ορίζοντα ολοκλήρωσης το Δεκέμβριο του 2025. Αναμένεται να αποτελέσει μια από τις πιο σημαντικές προσπάθειες στη χώρα μας αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής της μειωμένης εδαφοκατεργασίας, καθώς και της συνδυαστικής εφαρμογής της μειωμένης εδαφοκατεργασίας: i) με οργανική λίπανση και ii) με λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης αζώτου, στους αμπελώνες του νησιού.

14-17 Φεβρουαρίου

Έκθεση BIOFACH 2023,
Νυρεμβέργη, Γερμανία

Η κορυφαία εμπορική έκθεση βιολογικών τροφίμων στον κόσμο.

Περισσότερα: www.biofach.de/en

16-17 Απριλίου

Έκθεση Φυσικών και Βιολογικών Προϊόντων (), Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Η κορυφαία εμπορική έκθεση «πράσινων» επιχειρήσεων.

Περισσότερα: www.naturalproducts.co.uk

5-16 Ιουνίου

Διάσκεψη για τα Βιώσιμα Τρόφιμα (Sustainable Foods Summit), Άμστερνταμ, Ολλανδία

Η διάσκεψη καλύπτει σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της βιωσιμότητας στη βιομηχανία τροφίμων.

Περισσότερα: www.sustainablefoodssummit.com/europe/

22-24 Οκτωβρίου

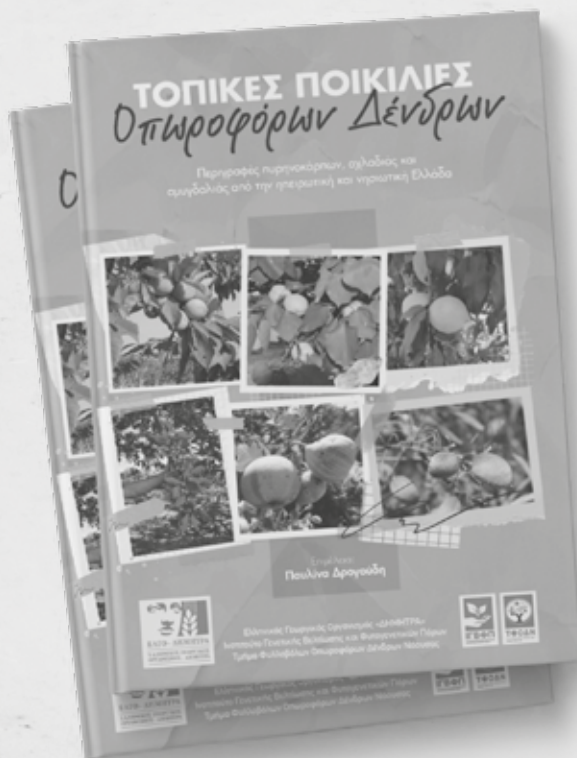
Έκθεση Natexpo, Παρίσι, Γαλλία

Η διεθνής εμπορική έκθεση που διαμορφώνει το μέλλον των βιολογικών προϊόντων, που διοργανώνεται από και για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στη βιολογική αγορά. Παραγωγοί, κατασκευαστές, μεταποιητές, διανομείς και ειδικοί στον κλάδο δίνουν ραντεβού στην έκθεση αυτή.

Περισσότερα: www.natexpo.com

παρουσίαση

Τοπικές Ποικιλίες
Οπωροφόρων Δέντρων

Κατεβάστε την έκδοση από την ιστοσελίδα του Τμήματος Φυλλοβόλων Οπωροφόρων Δένδρων του Ινστιτούτου Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων (πρώην Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Νάουσας):

<https://pomologyinstitute.gr/wp-content/uploads/2022/12/Topikes-Poikilies-Oporoforon-Dentron-Book.pdf>

Γίνετε μέλη του Αιγίλοπα και συμμετέχετε ενεργά στις δράσεις μας:

Με τη συμμετοχή σας ως μέλη στον Αιγίλοπα στηρίζετε ενεργά την προστασία και διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας καθώς και τη βιοκαλλιέργεια στη χώρα μας. Μπορείτε, επίσης, να προμηθευτείτε σπόρο ντόπιων ποικιλιών του δικτύου μας, για πειραματισμό και δοκιμή, από τα Εστιακά μας Σημεία και τις διάφορες γιορτές και συναντήσεις της οργάνωσης στις οποίες γίνονται ανταλλαγές και δωρεές σπόρων.

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας:

www.aegilops.gr

αλλά και στο facebook

 aegilops